

HANÁCKÉ NOVINY

Pro dostavbu
**Červeného
kostela** se
chystá sbírka
knih

6

Cyklokoordinátor
Jaroslav Martinek:
Potřebujeme
idoly jako
je Sagan

7

Unikát. Pod
Helfštýnem
odkryli další
hrad

10

MONTIX
a.s.

SK Sigma Olomouc oslavila sto let od založení klubu. Na Andrově stadionu uspořádala v neděli 8. září exhibici Zápas století, ve které se představil exreprezenční výběr trenéra Karla Brücknera (s kapitánem Pavlem Nedvědem, držitelem Zlatého míče z roku 2003) a tým olomouckých legend. Po utkání, které na tribunách sledovalo téměř 10 500 diváků, odhalila Sigma nový název východní tribuny, která nově ponese jméno Karla Brücknera. Ten v listopadu oslaví osmdesát let, a proto zápas skončil symbolicky v 80. minutě.

Foto: Hanácké noviny

Vyškov má po letech další kulturní památku

VYŠKOV

Budova bývalé synagogy ve Vyškově se stala kulturní památkou. Stavba v majetku města představuje jednu ze stěžejních pamětihodností Masarykova náměstí. „Odbor památkové péče Ministerstva kultury ocenil její umělecké a architektonické hodnoty. Na její opravu bychom nyní rádi čerpali jiné než vlastní zdroje,“ řekl místostarosta Vyškova Josef Kachlík. Novorománská stavba neznámého autora stojí v centru města od roku 1885. Za sebou má opravu po požáru Vyškova v květnu 1917, na počátku devadesátých let se spravovala fasáda a v roce 2002 interiér. Nyní slouží Církvi československé husitské. „Po zásadnějších opravách by se mohla víc otevřít veřejnosti. Nabízejí se koncerty menších forem pro její ojedinělou akustiku nebo pořádání výstav,“ uvedl mluvčí vyškovské radnice Michal Kočí. Město chce opravit střechu, na kterou zvažuje vrátit dekorativní kované mříže. Zkusí také prozkoumat původní vnitřní nátěry jako jsou hebrejské liturgické nápisy. (paš)

Lidé nevěřili. Vřesovická škola se jen tak nevidí

PETRA PÁŠOVÁ

VŘESOVICE

Na tenhle začátek školního roku nezapomenou. Děti z Vřesovic na Prostějovsku se letos začaly učit v nové budově, která vyrostla vedle staré školy, někdejší fary. V regionu nemá obdoby.

Ve vřesovické škole děti navštěvují první až pátou

třídu. Aktuálně je zapsaných šedesát žáků. „Dvě třídy jsou malotřídní, dohromady se budou učit prvňáci a pátáci, třetáci a čtvrtáci. Druhá třída je samostatně,“ řekla ředitelka Dagmar Halašová.

Od začátku chtěli v obci pojmout přístavbu ke škole v současném duchu. „Hodně do toho vstupovali památkáři, bývalá fara je chráněný objekt. Chtěli jsme ale,

aby nová část byla moderní a přitom starou architekturu nenarušila,“ uvedla ředitelka. V přístavbě tak vznikly dvě nové třídy a učebny informatiky a angličtiny. Z původních tříd budou školní družiny se zázemím pro vychovatelky, místo pro hraní a odpočinek po výuce dostali i žáci. Kromě toho slouží stará budova i pobožce základní umělecké školy z Němčic na Hané, se-

niorům a faráři. „V dvorním traktu vyrostlo ještě nové hřiště. Děti ho budou určitě využívat, ale přijdou si tam pohrát i ty z mateřinky. Jsem nadšená, je to široko daleko jedna z nejhezčích škol,“ pochvalovala si Halašová.

Za pravdu ji dala i jedna z maminek. „Starší syn od sud odešel na druhý stupeň do Prostějova a druhý teď začal chodit do druhé třídy.

Oproti dřívějšímu je to velký rozdíl. Krásné zázemí, barevné třídy, moc hezké,“ řekla Eva Hynková.

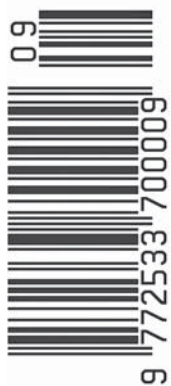
Církevní učiliště pro zedníky

Základní škola působila ve Vřesovicích do roku 1985, děti však začalo ubývat, a proto zavřela. S nápadem znovu ji obnovit přišlo vedení obce před šesti lety. Nakonec se to

povedlo na někdejší faře, která byla v té době už sedmým rokem prázdná. Dříve v ní sídlilo bylo církevní zednické učiliště. „Učilo se v přední části budovy, která byla opravená, vzaďu byly chlévy. Jenže když tehdejší kněz zemřel, učiliště se přesunulo do Prostějova a budova zůstala opuštěná. Tehdy jsme se dohodli s arcibiskupstvím, že pokračování na str. 5

WWW.HANACKENOVINY.CZ

SOUTĚŽ

Nakupte výrobky Z našeho regionu a vyhraďte

www.terno.cz

TERNO

1. cena
12x Koloběžka

2. cena
12x Pekařna

3. cena
12x Outdoorová kamera

S výstavbou bytů roste cena

Tempo nové bytové výstavby ještě narostlo. V Olomouckém kraji se dostavělo 1 055 bytů, což je oproti prvnímu loňskému pololetí nárůst skoro o šedesát procent. Na Olomoucku evidovali statistici za první polovinu letošního roku 594 dokončených a 683 rozestavěných nových bytů.

ADAM FRITSCHER

OLOMOUCKO

Výrazně se zvýšil především počet dokončených bytů v bytových domech. Podle odborníků na realitu hýbe trhem s nemovitostmi především mohutná výstavba v rámci developerských projektů v Olomouci. I přes její nárůst však ceny neklesají, naopak stále mírně stoupají. „Aktuálně je pohyb na reálném trhu značný. V řádu zhruba jednoho roku jsme zaznamenali obrovský nárůst nabídky v oblasti novostaveb. Tento jev ovlivňuje cenu starších nemovitostí, které šly v posledních letech prudce nahoru,“ potvrdil trend ředitel olomoucké realitní kanceláře Dachi Marek Novotný.

S jeho slovy souhlasí i zastupci dalších realitních kanceláří působících na Olomoucku. „V letech 2019 a 2020 bude jen v krajském městě dokončeno zhruba dva tisíce bytů, což je více než za posledních deset let dohromady. Zájem o byty přitom stále je, takže na trhu se to nijak negativně neprojevuje. Důvodem je kvalita života v Olomouci, zvyšující se kupní síla a s tím související investice do nemovitostí. Novým trendem je silný kupní potenciál bývalých studentů, kteří v Olomouci zůstávají po škole, a také to, že rodiče často kupují byt svým dětem, které tu teprve studovat budou,“ vysvětlil Tomáš Musil z vedení olomoucké společnosti Musil Reality.

Ceny stále mírně šplhají

Se zvyšující se nabídkou nových bytů by možná mnozí zájemci o vlastní bydlení

Jedním z nových bytových projektů v Olomouci je Nová Sladovna u nádraží Olomouc-Nová Ulice.

Foto: Adam Fritscher/Hanácké noviny

očekávali postupný pokles cen, opak je ale pravdou. „Spekulace o významném propadu cen nemovitostí v Olomouci se vedou už nějakou dobu. Žádný prudký pokles jsme však zatím nezaznamenali, a to jak v rámci developerských projektů, tak ‚secondhandových‘ nemovitostí,“ konstatovala realitní poradkyně RK Dachi Anna Opluštilová.

Podle ní je momentálně cítit, že někteří klienti a investoři vyčkávají a prodeje nejsou tak rychlé. „Na trhu jdou ceny ale stále vzhůru. Sice ne tou světelnou rychlostí jako přibližně před dvěma lety, přesto však pomalinku krok za krokem. U ‚secondhandových‘ nemovitostí nyní alespoň stagnují ceny panelových bytů, které narazily na strop. U developerských projektů probíhajících po etapách jde ale každá další etapa na trh s mírným navýšením ceny za metr čtverečný,“ řekla Opluštilová.

Trvající poptávka po nových bytech, dobrá ekonomická situace a rozumné úrokové sazby u hypoték jsou podle ředitele Hanácké realitní kanceláře Petra Korytara hlavními důvody, proč se ceny kolem 50 tisíc korun na metr čtverečný u standardních nových bytů drží již od loňského roku bez tendence klesat. „Otázkou ale je, jak dlouho ještě poptávka vydrží a ekonomice se bude dařit. Pak může mezi developery dojít k většímu konkurenčnímu boji, protože jejich hlavním zájmem je samozřejmě pře-

devším volné kapacity obsadit,“ zhodnotil Korytar.

Developeři stupňují aktivitu

Podle údajů Českého statistického úřadu představovalo 1 214 zahájených bytů v prvním letošním pololetí v Olomouckém kraji meziroční nárůst o 160 bytů. Oproti loňsku je to o 15 procent více. Největší procentní nárůst sice zaznamenalo Jesenícko, v absolutních číslech to ovšem znamenalo pouze 41 nově budovaných bytů oproti pěti v první půlce loňského roku. Se stavbou nejvíce bytů se tradičně začalo na Olomoucku - většina z 683 chystaných bytových jednotek je zde soustředěna do nových bytových domů.

„V rámci Olomouce je výstavba developerských projektů doslova šokující. Většina jich má několik etap, ve kterých nacházíme stovky nově vybudovaných bytů. Poptávka ale pořád je. A to přesto, že projekty, které jsou v tuto chvíli dostupné a je možné je rezervovat, mají ve většině případů předpokládaný termín kolaudace až v roce 2021. Nicméně zájemci o bydlení obvykle nejsou zvyklí pracovat s tak velkými časovými předstihem. Oproti tomu již stojící byty, i když vyžadující částečnou rekonstrukci, mají jednu obrovskou výhodu a to možnost nastěhování se v dohledné době,“ zmínil Marek Novotný.

V Olomouci se teď prodává velké množství projektů s výstavbou rozplávanou do několika kroků. Lze tedy dobře zjistit, kdy, kolik a jaké

byty půjdou na trh. I přesto se nedá úplně přesně říct, zda je v současnosti vhodnější nemovitosti kupovat, prodávat nebo s případnou transakcí počkat na lepší časy. „Záleží, o jakou nemovitost se jedná. Jestli jde o panelový byt, rodinný dům, novostavbu, developerský projekt těsně po kolaudaci nebo pozemek. Každý typ nemovitosti se v určité chvíli nějak chová a odborník se zkušenostmi by měl být schopný alespoň částečně predikovat směr, kterým se určitá oblast bude v nejbližší době ubírat,“ podotkl Novotný.

INZERCE

Editorial

Vážení čtenáři, nejspíš jste také přes léto narazili na nejednu dopravní uzavírku nebo objíždku. Cesta v autě nebo v autobuse se většinou protáhne. Ale aspoň se ví, kudy jet. Nevybavují si situaci, která by nabízel jinou cestu cyklistům, pokud se omezení dotklo jim určené stezky. O tom, jak je u nás vnímána cyklo-doprava, mluví v rozhovoru Jaroslav Martinek. Titul národního koordinátora bere jako potvrzení toho, co dělá celý život. Přesvědčuje lidi s rozhodovací pravomocí, že je potřeba přemýšlet víc dopředu a nebát se velkých změn. Zároveň jim představuje ukázky dobré praxe. Často ze zahraničí, někdy dokonce z měst, kde měli podobnou výchozí pozici jako u nás, ale už jsou dál. Kromě toho žije stejně, jako přemýšlí.

Snaha o změnu ostatně bývá uvěřitelnější, když je za ní osobní příklad. Středoškolský učitel František Brauner říká, že tlumočit studentům znalosti je málo. Podstatné je říkat, jak na ně nahlížet, mluvit o nich. Klidně v hodinách chemie nebo biologie. Do výuku proto dává vždy něco navíc a zaslouženě za to získal třetí místo v soutěži Global Teacher Prize CR 2019. Zaslouženě tvrdím proto, jelikož když před 17 lety na školu nastoupil, byl jsem mezi prvními třídami, které učil. Už tehdy to bylo jiné.

Rozdíl byl i v podobě přestávek, nebyly chytré telefony. Místem, kde možná nebudou děti tolik svádět, je nová vřesovická základní škola. V takovém hravém prostředí se dá volný čas trávit všelijak. Škola má ovšem jeden mnohem významnější přínos. „Chtěli jsme, aby si děti ještě předtím, než půjdou do velké školy do Prostějova, k obci vybudovaly nějaký vztah. Jezdily se domů už jen vyspat, neměly tady ani kamarády,“ popsal starosta Josef Fica motiv k dřívějšímu obnovení výuky.

O všem se dočtete v tomto vydání.

Klidný začátek blížícího se podzimu vám přeje

Ondřej Zuntých, šéfredaktor

Floria PODZIM *bonsai* zahradnická prodejní výstava

27. - 29. 9. 2019

- Největší prodejní výstavy v České republice
- Téma hlavní expozice: 20 let s bonsaji
- Unikátní exponáty bonsai z Japonska, Koreje, Číny, stromy z projektu Pinus line - 100 borovic, komentované prohlídky
- Ukázky tvorby ikebany, cestovatelské přednášky
- Ochutnávky zajímavé gastronomie (sushi, brouci)
- Výstava pokojových rostlin, kaktusů, sukulentů a drobného zvířectva
- Vystoupí DUO JAMAHA, cimbálová muzika RĚVA, KAMÉLIE a další
- Moderní bezbariérový krytý areál s dostatkem parkovacích míst
- Areál otevřen 9:00 - 17:00

VÝSTAVIŠTĚ KROMĚŘÍŽ

www.vystavistekromeriz.cz

Zahájené a dokončené byty podle druhu stavby v Olomouckém kraji a jeho okresech v 1. pololetí 2019.

Zdroj: ČSÚ

	Byty		z toho					
	celkem	index 2019/2018	v rodinných domech	v bytových domech	v nástavbách, přístavbách a vestavbách k		v nebytových budovách	ve stavebně upravených nebytových prostorách
					rodinným domům	bytovým domům		
Zahájené byty								
Kraj celkem	1 214	115,2	473	446	33	119	63	30
v tom okresy:								
Jeseník	41	820,0	10	21	1	-	9	-
Olomouc	683	179,3	168	353	22	63	17	20
Prostějov	188	48,2	95	26	1	32	24	-
Přerov	143	114,4	92	14	6	20	2	9
Šumperk	159	103,9	108	32	3	4	11	1
Dokončené byty (předběžné údaje)								
Kraj celkem	1 055	157,7	485	432	12	60	25	41
v tom okresy:								
Jeseník	51	268,4	15	-	-	8	12	16
Olomouc	594	174,7	231	346	5	-	4	8
Prostějov	161	93,1	96	29	4	21	7	4
Přerov	112	219,6	72	12	2	19	2	5
Šumperk	137	159,3	71	45	1	12	-	8

Mikroregion Šternbersko chystá další cyklostezky

Téměř tři desítky obcí sdružuje na pomezí rovinaté Hané a prvních kopců Nízkého Jeseníku Mikroregion Šternbersko. Svou výhodnou polohou se snaží přilákat co nejvíce turistů. Například cyklisté mohou využít cyklostezku Hvězdna spojující Olomouc se Šternberkem.

PETR KOMÁREK

OLOMOUCKO

Mikroregion Šternbersko vznikl jako dobrovolný svazek obcí v červnu 2015. Spolupráce mezi jednotlivými samosprávami ovšem probíhala už od konce devadesátých let minulého století.

Do Mikroregionu se dosud zapojila dvě města, Šternberk a Moravský Beroun, a 27 větších či menších vesnic ze severovýchodní části olomouckého okresu. Figurují mezi nimi Bohušovice, Bělkovice-Laštany, Hnojice, Samotíšky, Štěpánov, Huzová, Řídeč nebo Dolany.

Dolanský starosta Rudolf Pečinka zároveň vykonává funkci předsedy Mikroregionu Šternbersko. Loni v listopadu jej zvolila valná hromada – ve svazku obcí nejvyšší orgán. Se svými kolegy z radnic a obecních úřadů se pravidelně schází přibližně jednou za čtvrt roku. V rámci „kulatého stolu“ si všichni vyměňují zkušenosti, probírají společné projekty nebo diskutují nad řešením problémů, které je trápí.

Zejména pro menší obce, jejichž starostové vedle veřejné funkce chodí i do zaměstnání, založil mikroregion sídlici ve Šternberku v roce 2016 Centrum společných služeb. Momentálně pomáhá mimo

Předseda Mikroregionu Šternbersko a starosta jedné z členských obcí Dolan Rudolf Pečinka.

Foto: Petr Komárek/Hanácké noviny

jiné s aktuální legislativou, konkrétními potížemi obcí a GDPR – ochranou osobních údajů. „Centrum pomohlo odstranit spoustu nedostatků, o nichž obce předtím ani nevěděly,“ podotkl Pečinka.

Podjezd u trati se vyplatil

Členským obcím pomáhá mikroregion také s vyřizováním veřejných zakázek. Dalším zásadním bodem jeho dlouhodobé strategie je podpora cestovního ruchu. Turistům se na přechodu Hané do prvního hřebene Nízkého Jeseníku nabízejí ideální podmínky. Krajinu postupně protkává čím dál více cyklostezek.

Jedna taková vede ze Šternberka územím mikroregionu

a přes Bohušovice a kolem Hlušovic do Olomouce. Nazývá se Hvězdna a na začátku října minulého roku na ní nedaleko Šternberka otevřeli podjezd pod rušnou silnicí vedoucí přes železnici. „Cyklisté, chodci i inline bruslaři přijali podjezd velmi příznivě. Díky němu se na cyklostezce především zvýšila bezpečnost,“ vyjádřil Rudolf Pečinka a prozradil, že pro další zajímavý zážitek z jízdy na kole plánují u cyklostezky zřídit pumptrackovou dráhu.

Ve spolupráci s radnicí ve Štěpánově se mikroregion pro změnu pustil do projektu cykloturistického napojení více než třítisícové obce na Olomouc. „Potenciál mik-

roregionu pro turisty silně vnímáme, proto do budoucna připravujeme další úseky cyklostezek,“ nastínil předseda.

Přijede návštěva z Polska

Veškerou činnost Mikroregionu Šternbersko mapuje zpravodaj vycházející jako občasník. Všechna jeho dosavadní čísla jsou dostupná na webových stránkách mikroregion-sterbersko.cz.

Ve zpravodaji se píše také o spolupráci členských obcí s Místní akční skupinou (MAS) Šternbersko. Ta na rozdíl od mikroregionu sdružuje kromě samospráv ještě podnikatele a zájmové spolky. „Území Mikroregionu a šternberské MASy se překrývá jen částečně. Některé obce svazku totiž patří do jiných místních akčních sku-

Slavnostní otevření podjezdu pro cyklisty poblíž Šternberka v říjnu 2018. Nalevo tabule informující, že jde o projekt obcí sdružených do Mikroregionu Šternbersko.

Foto: archiv Mikroregionu Šternbersko

OBCE MIKROREGIONU ŠTERNBERSKO k 1. 8. 2019

Mapa obcí Mikroregionu Šternbersko, stav k začátku srpna letošního roku.

Foto: archiv Mikroregionu Šternbersko

pin, a to konkrétně do MAS Bystřička a MAS Moravská cesta,“ poznamenal Rudolf Pečinka.

Mikroregion Šternbersko a MAS Šternbersko se podle jeho slov v současnosti zaměřují na společný projekt evropského měřítka Spolky

a obce bez hranic. Zastituje spolupráci v příhraničních oblastech, v případě Šternberska s polským regionem Powiat prudnicki. Česká strana své sousedy navštívila letos v červnu, Poláci se do Šternberka a okolí vypraví v první polovině září.

Hnutí žen uspělo, Hnojice mají první starostku

Hnojice – Takový klid v Hnojicích na Olomoucku nepamatují. Sem tam ho přeruší kokrhání kohouta nebo projíždějící stavební stroj. Už od dubna se v obci nedaleko Šternberka pracuje na opravě hlavního silničního tahu. Auta a hlavně nákladní doprava musí po jiné trase, zpět se vrátí na podzim.

PETRA PÁŠOVÁ

HNOJICE

Doprava je v obci jedním z hlavních témat už léta. Problematické jsou především kamiony, které jezdí z Mohelnice na Opavu a vyhýbají se tak mýtnému na D35. „Doprava nám nechybí, moc si to užíváme. Některí občané, kteří bydlí okolo silnice, dokonce říkají, že se teď vyspí jako už dlouho ne. Nejraději by byli, kdyby se sem auta už nevracela,“ říká starostka Blanka Adamová. Hnojice se spolu s dalšími obcemi na trase dopravě uzavřely v dubnu, kdy začala oprava krajské komunikace. „V obci už budou práce sice brzy hotové, ale celková uzavírka potrvá do 30. listopadu. Silnice je hodně zatížená a už byla ve špatném stavu,“ vysvětluje Adamová.

Už teď přiznává, že se obávají okamžiku, kdy bude silnice opět průjezdná. Cesta je nově o něco užší, místní mají

strach z vyhýbání se těžkých nákladů, které by mohly narušit dlažbu u cesty a chodníky. Hnojice spolu s dalšími vesnicemi zvažují i petici. „Na Mohelnicku jsou obce, které pomocí petice získaly či omezení vybojovaly. Zjišťuji, jaké jsou možnosti. Některé starostové ale říkají, že dokud nebude obchvat okolo Olomouce, že s tím bohužel nic nezmůžeme. Přesto to chceme zkusit,“ míní Blanka Adamová. Právě i kvůli větší bezpečnosti by rádi vybudovali cyklostezku, která by se napojila na už existující tah na Šternberk a dále až do Olo-

Tradiční akce, která se v Hnojicích koná jsou hody. Třídenní akce se letos konala v polovině srpna.

Foto: archiv OÚ Hnojice

mouce. Dost lidí z Hnojic jezdí za prací do Šternberka na kole, na hlavní silnici není pro cyklisty s nákladními auty bezpečno. „Dopravová se projektová dokumentace, do měsíce bychom mohli žádat o stavební povolení. Pokud se všechno povede, doufám, že už příští rok požádáme o dotaci,“ věří starostka obce s 640 obyvateli.

I ordinace jednou za dva týdny je záraz

Kromě rekonstrukce silnice je pro obec prioritou obno-

va chodníků, nové parkoviště u mateřské školy a také revitalizaci místního hájku, kde při silnějším větru padají přestálé stromy na stezku. Jasany i topoly se sázely zhruba před sedmdesáti lety. S kácením v obci začali loni, letos by chtěli pokračovat. Oslovili krajinářské architekty, ať zpracují návrh na obnovu zeleného koutu a vykácené stromy bylo možné citlivě dosadit.

Nedávno místní potěšilo znovuoživení ordinace praktického lékaře. „Rok bylo

zavřeno, paní doktorka, která sem jezdila, už odešla do důchodu. Nebylo to snadné, ale jsme rádi, že se to povedlo, hlavně kvůli starším spoluobčanům. Nová doktorka začala ordinovat koncem srpna. Nebude tady každý den, jen jednou za dva týdny ve čtvrtek od 10.30 do 13.30, ale i tak jsme za to vděční. Sehnat lékaře na vesnici je velký problém,“ popisuje.

Chyběl ženský názor

V říjnu to bude rok od posledních komunálních voleb.

Ženu ve vedení mají v Hnojicích vůbec poprvé. Blanka Adamová se v obci narodila a říká, že se jí tam žije dobře. Několik let pracovala na obecním úřadě, a protože zastupitelstvo bylo složené jen z mužů, cítila, že mu chybí ženský názor. „Pak za mnou přišly kamarádky, že bychom mohly kandidovat. Tak vzniklo hnutí Ženy pro Hnojice. Do voleb nás šlo devět a nejvíc hlasů za naše hnutí jsme získaly já a současná místostarostka,“ usmívá se. Zastupitelstvo je tedy složené ze dvou žen a sedmi mužů.

Starostování není snadná práce. Nejde jí úplně nechat na úřadě a nemyslet na ni doma. „Ale baví mě to a moc bych si přála, abych do naší obce něco vložila, abychom to tady měli hezké a abychom byli schopni spolu vycházet alespoň tak, jako doposud,“ zamýšlí se. Práce starostky navíc neznamená jen čas trávený v kanceláři úřadu, aktuálně Blanka Adamová třeba rozváží na kole poštu. Službu lidem s kolegy nabízí. Týká se části vsi, kde je rozkopaná ulice a zaměstnanci pošty se tam s autem nedostanou. „Chodí za námi hlavně starší lidé, ale vnímám to tak, že od toho jsme tady. Kdo jiný by jim měl pomoci,“ uzavírá.

Mauzoleum v parku po opravě hlídá šest kamer

Jihoslovanské mauzoleum v Bezručových sadech v Olomouci nelze minout bez povšimnutí. Po opravách doslova září novotou. Zbývá rekonstrukce krypty a uložení pozůstatků vojáků z první světové války.

PETRA PÁŠOVÁ

OLOMOUC

Při druhé etapě navracení památníku do původní podoby pracovali dělníci kromě obnovy zdiva i na interiéru kaple. „Od základových konstrukcí až po podlahu je provedená rekonstrukce,“ řekl Stanislav Štorch z firmy, která rekonstrukci dělala. Mauzoleum předtím podle něj působilo žalostně. „Stavební konstrukce byly v dezolátním stavu, dožilé, veškeré kameny, spárování, malta byly destruovány. Bylo to tady pokálené, člověk měl až strach sem vkročit, aby něco nedostal,“ uvedl.

Nové pomník hlídá šest kamer napojených na pult městské policie. Posílit zde mají i pravidelné hlídky strážníků. „Mělo by to eliminovat výskyt osob bez domova a případné projevy vandalské. Pokud se někdo rozhodne poškodit památku, tak tomu asi neza-

bráníme, nicméně budeme mít dostatek důkazních prostředků, které bychom mohli předat státní policii k šetření,“ upozornil ředitel Městské policie Olomouc Pavel Skalický.

Primátor města Olomouce Miroslav Žbánek sdělil, že by mělo mauzoleum figurovat mezi místy, kde se budou konat setkání na počest padlým vojákům.

Bohoslužby pravoslavné církve

Jihoslovanské mauzoleum ale není jen pietním místem, pravoslavná církev tu slouží a slouží bohoslužby. „Mše se tady konaly až do války, do roku 1942, kdy byla naše církev zakázána a krátce po válce, až do padesátých let, kdy se pak z politických důvodů sloužit přestaly. Souviselo to s tím, že Jugoslávie byla v nemilosti u komunistického vedení a bohužel jsme tomu nátlaku podlehli. Památník byl za minulého režimu ja-

Historie jihoslovanského mauzolea v olomouckých Bezručových sadech se datuje k roku 1926. Stavba není jen pietním místem, pravoslavná církev tu slouží a slouží bohoslužby. Foto: Petra Pášová/Hanácké noviny

kýmsi černým svědomím nejen Olomoučanů, kteří dopustili jeho devastaci, ale i nás pravoslavných, kteří jsme zde bohoslužby nesloužili,“ řekl Petr Novák, bývalý duchovní správce církevní obce pravoslavné církve v Olomouci.

Scházet se znovu začali v roce 2000. „Bylo to z iniciativy věřících, kteří se dozvěděli, že tady jsou pravoslavné hroby a požádali mě, abych se s nimi modlil. Vždy jsme se pomodlili a i trochu uklí-

dili. Stav památníku byl velmi neutěšený, osobně jsem se vždy hodně stydl za to, jak vypadá. Teď jsem spokojený, je to nádherná a důstojná rekonstrukce tohoto zádušního chrámu,“ doplnil s tím, že i dnes se do na místo chodí pravidelně modlit, zejména s věřícími srbské národnosti. „Bohoslužby se sloužily na Vidovdan, srbský státní svátek 28. června, a na Den republiky, který je 28. října. Budeme v tom pokračovat,“ dodal.

Obnova památníků dosud přišla na 6,5 milionu korun. Z toho tři miliony dalo Ministerstva obrany při rozdělování peněz na péči o válečné hroby. Poslední plánovaná část oprav počítá s restaurováním rakví, případně vytvořením jejich kopií a odborným ošetřením ostatků. V kryptě budou opraveny podlahy, omítky a elektroinstalace, případně budou staticky zajištěny narušené konstrukce. Od-

V kryptě je uložených přes tisíc vojáků

Památník československo-jihoslovanského přátelství je v olomouckých Bezručových sadech od roku 1926. Tehdy bylo rozhodnuto vybudovat společnou hrobku všech jihoslovanských vojáků, kteří bojovali za první světové války na straně Rakouska-Uherska, zemřeli v lazaretech a byli pohřbeni na území Moravy nebo Slezska. V podzemní kryptě jsou v dřevěných rakvích uloženy ostatky 1 224 jihoslovanských vojinů pocházejících hlavně z tehdejší Bosny a Hercegoviny, Chorvatska, Srbska (včetně Vojvodiny) a Slovinska. Malý počet pak z Černé Hory a Makedonie. Mezi nimi bylo identifikováno i několik Čechů, příslušníků české menšiny v Chorvatsku. Zvláštní část z celkového počtu tvoří 37 srbských zajatců.

hadovaný rozpočet pro třetí etapu je 5,5 milionu korun.

Šternberk poskočil v žebříčku o 78 míst

Téměř z chvostu celkového pořadí až do jeho lepší poloviny. Pozoruhodný skok se podařil během jediného roku Šternberku na Olomoucku v hodnocení projektu Obce v datech. Ten porovnává pomocí řady kritérií kvalitu života ve více než dvou stovkách obcí.

ADAM FRITSCHER

ŠTERNBERK

Šternberk se ze 165. příčky v premiérovém loňském ročníku posunul na letošní 87. pozici. Lépe už si ze všech hodnocených sídel vedla pouze Přelouč (posun ze 149. na 61. místo).

Index kvality života projektu Obce v datech porovnává veřejně dostupná data v oblasti zdraví, materiálních podmínek a vztahů mezi lidmi ve všech 206 českých a moravských obcích s rozšířenou působností. První příčky pomyslného žebříčku letos obsadily stejně jako v loňském roce Říčany a Praha. Triatřicáté bylo jako nejlepších ze středomoravského regionu krajské město Olomouc, do deváté desítky se srovnaly Hranice (84.), Šternberk (87.), Mohelnice (89.) a Litovel (90.).

Více lékařů a úspěchy studentů

Podle starosty Šternberka Stanislava Orsága pomohly jeho městu k druhému největšímu skoku pořadím zejména dva faktory. „Jednak zlepšená dostupnost lékařské péče díky novým ordinacím a pak také kvalita středního školství ve městě, čemuž pomohli studenti našeho gymnázia svými úspěchy při skládání státních

maturit. V těchto ukazatelích jsme podle hodnotitelů vynikali především,“ uvedl Orság.

Na indexu Obce v datech jej zaujala především komplexnost hodnocení. „Skládá se z mnoha dílčích kritérií a neomezuje se pouze na hlediska veřejné správy či míry zadlužení jako některé podobné žebříčky. Na zřetel bere třeba i dostupnost práce nebo bydlení, dopravní obslužnost, kvalitu základního a středního školství nebo spolkový život v obci,“ vypočetl šternberský starosta.

Přestože jej mimořádný skok pořadím těší, jeho význam nepřeceňuje. „Každým rokem se účastníme několika podobných anket. Někdy se v nich umístíme vepředu, pak zase vzadu a mnohdy to záleží třeba jen na drobnostech, jako je přidání dvou vlakových spojů či vznik jedné lékařské ordinace. Navíc hodnocení kvality života je vždy velmi subjektivní, zvláště když se srovnávají společně velká a malá města,“ řekl s dovětkem, že někomu se nejlépe žije v malém a klidném městečku poblíž hranic uprostřed přírody, jiný preferuje Prahu s jejím kulturním, společenským a sportovním vyžitím a většími pracovními příležitostmi. „Pro mě je nejdůležitější, co říkají místní lidé, zda se k nám stěhují noví, nebo naopak odcházejí,“ zdůraznil Orság.

Řemesla a kočáry spojil do vyhledávaného muzea

Vyučil se instalátorem, cizí mu není ani zámečnictví či kočářství. S poctivými a tradičními řemesly se Václav Obr setkává již od dětství. I ruční práci vzdává hold v jedinečném muzeu kočárů v Čechách pod Kosířem na Prostějovsku.

PETR KOMÁREK

ČECHY POD KOSÍŘEM

V minulosti se Václavu Obrovi stala osudová příhoda. Plánoval využit koně, jenže zjistil, že je nemá do čeho zapřáhnout. Sálh proto k opravě staré bryčky. Práce ho nadchla a to i kvůli kombinaci několika řemesel. S výsledkem vlastního úsilí ale úplně spokojený nebyl.

Namísto bryčky obrátil svou pozornost na kočáry. Koupil první, pak druhý.

Když si z německého Norimberku pořídil třetí, respektive jeho vrak, při opravě v něm nalezl vzkaz.

Dozvěděl se, kdo kočár vyrobil. Jednalo se o řemeslníka Jana Vodičku sídlícího na Václavském náměstí v Praze. „Tehdy jsem si řekl, že by řemeslník na řemeslníka neměl zapomenout,“ prozradil Obr. Do života mu vstoupila nová

motivace. Pustil se do shánění kočárů z celého Česka.

Pro kočáry muzeum

Zároveň zjistil, že na území Čech, Moravy ani Slezska neexistuje žádné muzeum, které by se věnovalo právě kočárům. „V různých dokumentech se přitom píše, že český národ má nejlepší řemeslníky na světě,“ překvapilo ho, že se na kočárnický a další řemeslníky pohybující se kolem stavby mnohdy honosných povozů let minulých tak trochu pozapomnělo.

Speciální muzeum se odhodlal zřídit sám. Pro svůj ojedinělý projekt ale nejprve musel sehnat vhodné místo. Hledání mu nakonec trvalo pět let. Řada měst a obcí totiž nevěřila, že své úsilí dotáhne až do zdárného konce. Zlom nastal na podzim roku 2005. Václavu Obrovi pomohl tehdejší starosta Čech pod Kosířem Zdeněk Mader. Na výstavbu budovy muzea mu levně prodal pozemek. „Království

kočárů“ se postupně rozrůstá od jara 2006. Obra a jeho pomocníky později začal podporovat i Olomoucký kraj.

Zachránil obří unikát

Kočáry do expozice prostějovský rodák většinou odkupuje, někdy mu je lidé věnují. V Čechách pod Kosířem je například k vidění největší smuteční kočár všech dob. Na Hanou se dílo Císařské a královské dvorní továrny kočárů Václava Brožíka dostalo z Napajedel na Zlínsku. „Návštěvníci muzea nás před zhruba deseti lety informovali, že tento kočár viděli zazděný v jednom průjezdu. Jeli jsme se na něj podívat, nafotili si ho, a následně snímky porovnali s archivními fotografiemi v muzeu Praga v Praze,“ popsal Obr.

Na jednom z historických snímků se skutečně objevil obří smuteční kočár, který se mu pro návštěvníky originálního muzea podařilo zachránit.

Na žentouru chtějí ukázat, jak se hospodařilo

Téměř stoleté pohlednice, historické sklenice, ale hlavně zemědělské stroje z dob našich babiček. Muzeum zemědělské techniky ve Velkém Újezdu na Olomoucku je samý poklad. Ve větším se představilo v polovině srpna v době hodových oslav, po předchozím objednání je ho ale možné navštívit i jindy.

PETRA PÁŠOVÁ

VELKÝ ÚJEZD

Možnost podívat se do muzea využilo okolo čtyř stovek zájemců. „Akce dopadla dobře. Jednak vyšlo počasí a také přijeli kamarádi s veterány,

k vidění tak byly třeba stabilní motory v chodu. Dorazily ale i aerovky, tetry, motorky značky Jawa či Indian. Další kamarád přivezl retro kola, skládačky, kola, která byly v šedesátých, sedmdesátých letech. Pro děti jsme připravili možnost vyzkoušet si

Dřív ruční práce, dnes atrakce. Ve Velkém Újezdu ukázali staré postupy. Foto: archiv muzea

Na dni otevřených dveří v muzeu zemědělských strojů ve Velkém Újezdu mohli návštěvníci obdivovat i staré motorky.

Foto: archiv muzea

praní na valše, mletí, čištění obilí na fukaru,“ pochvaloval si kurátor muzea a sběratel Jan Coufal.

Sbírky v muzeu se každoročně rozšiřují, letos měli návštěvníci možnost vidět historické pivní či limonádové sklenice a také památné hrnky ze svatých míst. „Zveřejnili jsme část tiskopisů, odborné časopisy, prospekty, modlitební knížky, pohlednice z dvacátých a třicátých let minulého století. Dalo se jimi listovat a prohlédnout si je,“ popsal Coufal. Už teď má plán na další exponáty. Podařilo se mu například sehnat chybějící součásti k žentou-

ru, tedy stroji sloužícímu v zemědělství k pohonu jednoduchých mlátiček, řezaček, šrotovníků. „Chtěl bych to zkompletovat a na něj některé stroje napojit. Aby lidé měli představu, jak to fungovalo,“ vysvětlil. Výhodou dne otevřených dveří je pro Jana Coufala i to, že dost lidí muzeu nabídne nové kusy. „Mám teď spoustu nabídek, takže dovážím zase další věci, které nám chybí nebo doplňují naši sbírku. Díky tomu mám nové přírůstky. Jsou odsud z regionu, ale třeba na žentour mám nabídku až z Karlových Varů. Je to zajímavý kousek, takže poje-

deme přes celou republiku,“ vysvětlil.

Stovky exponátů pod jednou střechou

Sbírka muzea čítá desítky strojů a nástrojů zemědělské a potravinářské výroby od jednoduchého nářadí denního života až po složité unikátně technicky řešené stroje. Správci muzea si dali za cíl zachránit co nejvíce možných exponátů pro poučení dalším generacím. „Loni jsme připravili rozšířenou expozici a stále ji zdokonalujeme. Muzeum jsme v Újezdu otevřeli před pěti roky, celkově pak sbíráme dvacet let. Hlavní

děk ale patří panu Milanu Naswettrovi, který poskytl tyto prostory a finance,“ vyzdvihl Coufal.

Ve sbírce je nyní zaevidováno okolo 1 200 položek, dalších asi tři sta je před renovací. Kdo by se chtěl do muzea podívat, musí se předem domluvit. „Prohlídky jsou na objednávku, areál není vybavený tak, aby se tady lidé mohli volně pohybovat. Ale ve všední den to není problém. Stačí se jen den dopředu objednat na moje telefonní číslo, které je uvedeno na stránkách Muzea zemědělské techniky Velký Újezd,“ doplnil sběratel.

Zemědělci z regionů Zlínského kraje oslavili v Kroměříži dožínky

Zemědělci ze Zlínského kraje oslavili v Kroměříži konec žní dožínkovou slavností. Návštěvníkům představili své dovednosti i pestré kroje ze všech oblastí kraje a také z partnerského města Kroměříže Ružomberku. Vrcholem akce byl dožínkový průvod, který tvořily stovky krojovaných. Účastníky dožínky pak na náměstí přivítal starosta Kroměříže Jaroslav Němec. „Práce zemědělců bychom si měli vážit. Je na místě jim poděkovat,“ uvedl Němec.

KROMĚŘÍŽ

Žně ve Zlínském kraji skončily. Podle údajů Ministerstva zemědělství je u hlavní plodiny, pšenice ozimé, výnos 6,03 tuny na hektar, u ječmene jarního 5,34 tuny na hektar a u řepky 2,94 tuny na hektar. U pšenice je to podobné jako loni, u ječmene a řepky jsou výnosy nižší. Podle Jana Haška, předsedy Okresní agrární komory Kroměříž

a zastupitele Kroměříže, je příčinou nižších výnosů to, že část úrody snědli hraboši. „Přesto máme co oslavovat. Dožínky jsou oslavou konce hospodářského roku, která je pro zemědělce také příležitostí k tomu, aby se zastavili a zhodnotili, jak rok dopadl,“ řekl Hašek.

Hejtman Jiří Čunek upozornil, že stále více potravin vyráběných ve Zlínském kra-

ji se pyšní značkou nejlepší kvality. „Všem přeji, aby zemědělce příští rok méně trápili škůdci a abychom my měli co jíst. Není to samozřejmost,“ uvedl Čunek. Podle prezidenta Agrární komory ČR Zdeňka Jandějska je v České republice letošní úroda zhruba o osm procent vyšší, než tomu bylo loni.

Program letošního 13. ročníku dožínky zahrnoval jarmark, folklorní vystoupení, gastrofestival s nabídkou regionálních potravin, výstavu zemědělské techniky i děkovnou mši svatou za úrodu. Při slavnostním zahájení převzal hospodář dožínkový věnec. Hejtmána Čunka, který na slavnost dorazil později, při tomto aktu zastoupil jeho náměstek Jiří Sukop.

Dožínky jsou jednou z nejstarších domácích i světových lidových tradic. Jejich smyslem byly oslava ukončení sklizně obilí, které

Dožínky v Kroměříži zahájili zástupci samosprávy starosta města Jaroslav Němec (vpravo), náměstek hejtmána Zlínského kraje Jiří Sukop.

Foto: Zlínský kraj

zajišťovalo obživu na další období, a poděkování za štědré dary poskytnuté přírodou. Většinou se odehrávaly na statku hospodáře,

kteří měl povinnost žence pohostit a radovánky chasy zaplatit. Dožínky se v Kroměříži konaly do roku 1974, tradice byla obnovena až

v roce 2007. V Kroměříži se pořádají proto, že na Kroměřížsku zemědělci pravidelně dosahují nejvyšších výnosů ve Zlínském kraji. (red)

Obnovené dožínky se v Kroměříži konají od roku 2007. Pořadatelé pravidelně zvou i partnerská města, tentokrát přijel Folklórní soubor Liptov ze slovenského města Ružomberok (druhý snímek).

Foto: město Kroměříž a Zlínský kraj

Uprostřed polí vytváří zahradník přírodní oázu

HANA BARTKOVÁ

KRALICE NA HANÉ

Lokalita U Andílka ležící v polích severozápadně od Kralic na Hané je nesmírně zajímavá. Nahlédněme nejprve do její historie. Název dostala podle polní trati U sv. Anděla Strážce, v minulosti zde byla boží muka se soškou Anděla Strážce. Nacházela se u staré polní cesty vedoucí do Kraliček. Při scelování polí začátkem dvacátých let 20. století cesta zanikla, boží muka byla rozebrána a už nebyla obnovena. Kříž z roku 1759 je proto označován U Andílka. Původní je jeho sokl s reliéfem Panny Marie Bolestné, dřív a korpus je novější. Kříž byl v květnu 1943 poškozen německých letadlem, v roce 1949 ho opravili. Na severní straně pod římsou se zachoval latinský nápis: EX VOTO ET CRVCIFIXVM FERVORE DEVOTO EREXI (česky: Ze slibu a z oddané náklonnosti k Ukřižovanému jsem jej postavil). V těchto místech byli za husitských válek – 14. listopadu 1425 – upáleni tři františkáni – kněz Petr a zpovědník Petr z minoritského kláštera sv. Duha v Opavě a kazatel Joachim z Českého Krumlova. Zde také došlo 14. července 1866 ke střetnutí pruských husarů a saské jízdy za prusko-rakouské války.

Krajina byla úrodná, ale nezájemná

Okolí Kralic na Hané bylo dříve velmi malebné. Lužní lesíky Kralický háj, Trněnka a Okroužek, „obecní“ ovocné stromy v kralickém a vítoňském hliníku, alej ořešáků v Rybníčku, višňová a třešňová alej k Čechůvkám, švestková k Bedihošti. V polích byly remízky a meze. To vše se změnilo, něco úplně zaniklo. Na vzhledu krajiny se pode-

Radim Maleček v lokalitě U Andílka.

Foto: archiv R. Malečka Kovový kříž s andílkem daroval kralický občan Pavel Zatloukal.

Alej stromů směrem k silnici spojující Kralice na Hané a Vrbátky. Foto: 2x Hana Bartková

psaly pozemkové úpravy při zakládání družstva a také intenzivní zemědělství.

Nejinak tomu bylo U Andílka. Polní cesty zarostlé travou, plevely a všude kolem obrovské lány polí. Před osmi lety však tato lokalita začala dostávat novou tvář. Stalo se tak zásluhou lesníka a zahradníka Radima Malečka. Rodák z Myslejovic na Drahanské vysočině se v roce 2006 přistěhoval do Kralic na Hané. Zdejší úrodná krajina mu připadala nezájemná a jednotvárná, především chyběly stromy. Začal je tedy sázet, na vlastní náklady a ve volném čase. Zpočátku jen ojediněle a potom U Andílka.

Arboretum v krajině

Dnes zde najdeme aleje stromů podél polních cest ve tvaru písmena T a malý lesopark u kříže. Většinu stromů si zaříká organizace a finančně sám. Má vlastní lesní školku ve Ptském Dvorku a pře-

bytky mu také poskytli i jeho zaměstnavatel – firma Arbo-eko ve Smržicích.

Dnes s ním spolupracuje kolem osmdesáti dobrovolníků, podporovatelů, sponzorů a pomocníků. Patří mezi ně soukromí zemědělci, firmy, městy Kralice na Hané, lidé z Kralic a okolí. Ti všichni pochopili, že remízky, meze a zelené pásy mají význam nejen estetický, ale i funkční. Pomáhají udržet vodu v krajině a slouží také jako úkryt pro zvěř.

Do polí se vrátil život. Najdeme zde zpěvné ptáky, hmyz, ještěrky, bažanty, koroptve, zajíce i srnky. Radim Maleček je pyšný na hnízda poštolek, kalouse ušatého či straky obecné. A stromy či keře? Těch zde rostou již stovky. Je zde vlastně celé arboretum. Kromě typické lípy srdčité, dubu letního či habru obecného zde najdeme například aronie, muchovníky, maklury, kaki, citronky, mučoulky a kdouloně. Dub

zubatý, jeřáb oškeroše, pavlovnia plstnatá, katalpa trubčovitá, štedřenec odvislý, dřezovec trojtrnný a smrk omorika představují ceněné okrasné stromy. K méně známým druhům přibýly i tabulky se základními údaji. Zkrátka hotová učebnice dendrologie a botaniky.

V aleji je nová paletová lavička nesoucí nápis „29. 6. 2018 – posadte se u nás...“. Jsou zde také různé doplňky jako krmítka, ptačí budky, jezírko, podstavce pro dravé ptáky, velké solitérní kameny, okrasné zídky vysázené květinami.

U Andílka je nádherně zvláště teď v létě a začínajícím podzimem. Létají zde motýli, čmeláci, občas slyšíme sviště nějakého dravce. Krásně se začínají barvit listy dubů červených či ambroň západního, plody kalin a hlohů a pocestný si může utrhnout třeba i švestku. Je to oblíbené místo vycházek zdejších obyvatel. Cyklis-

té zase využívají zkratku do Kraliček.

Obnova vyschlého rybníka

Loni vysadil Maleček na vlastní náklady březovou a dubovou alej ve směru na Kraličky. Vytvořil dvě kosené louky U Andílka, kde se díky drceným dolomitům daří lučním rostlinám a bylinám a dva kruhové remízky pro zvěř – myslivecký u Vrbátek a legionáře Antonína Valenty u Prostějova-Vrahovic. Vysazen byly další aleje stromů na kralicko-vrahovickém pomezí a ve směru do Biskupic a Hrubčic.

Podporuje také výstavbu biocentra na bývalé skládce ve Vítovicích. Jeho snem je vybudovat rybník s mokřadem. V minulosti zde totiž rybník byl, jeho existenci připomíná název polní tratě Rybníček. „Právě v těchto místech by mohl být zřízen, je zde mlýnský náhon, ten je však už vyschlý. Další místo by mohlo být u Valové u bedihoštského

hřbitova,“ vysvětluje Radim Maleček. „Naši potomci mají právo na to, abychom jim předali co nejméně porušené životní prostředí. Jestliže máme rádi přírodu a mnohé z ní čerpáme, musíme jí to vrátit, i když na tom nebudeme mít ekonomický zisk,“ dodává. V tom vidí smysl celé své práce. Svoje zkušenosti i lásku k přírodě předává lidem z okolí, dětem a mládeži.

Někdy ale přijdou chvíle, které zamrzí. Po roce neznámý vandal opět zničil stromky v aleji nedaleko silnice z Prostějova přes Dub nad Moravou. Loni to bylo 33 stromků. Alej už zde obnovovat nebude.

Naopak potěšující novinkou je, že ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny byl schválen projekt výsadby tří kilometrů alejí na zaoraných obecních cestách v okolí Kralic na Hané ve směru na Vrbátky a Biskupice. V plánu bude možná i úprava koryta Valové. Vše by mělo začít příští rok.

Intenzivnější zemědělství uškodí přírodě méně než rozšiřování polí

Růst celosvětové zemědělské produkce se neobjede bez negativního dopadu na biologickou rozmanitost v zemědělských oblastech. Menší následky na biodiverzitu přitom bude mít intenzivnější využívání už existujících pěstebních ploch než jejich další rozšiřování na úkor okolní přírody. Vyplývá to ze studie, na které se podíleli vědci z Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a třech výzkumných institucí v Německu.

Vědci se zaměřili na dopady obou přístupů na potravinovou bezpečnost a biologickou rozmanitost v souvislosti s globálními zemědělskými trhy. Určili oblasti světa, v nichž je v příštím desetiletí výhodné zvýšit zemědělskou produkci rozšířením nebo intenzivnějším využíváním orné půdy. Poté podrobně modelovali, jaké dopady by každá z těchto strategií měla na biodiverzitu, tedy na rozmanitost života ve všech jeho formách, úrovních a kombinacích, i na globální zemědělské trhy. „Naše výsledky ukazují, že při stejném navýšení produkce potravin je dopad expanze zemědělské půdy na biodiverzitu

mnohonásobně větší než dopad intenzifikační strategie. Je to proto, že rozšiřování orné půdy lze očekávat v regionech s nejvyšší biologickou rozmanitostí, zejména ve Střední a Jižní Americe,“ uvedl Tomáš Václavík z katedry ekologie a životního prostředí Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Zároveň ale podotkl, že výrazná intenzifikace zemědělství na stávající orné půdě představuje hrozbu pro biologickou rozmanitost zejména v subsaharské Africe.

Rozdíl mezi zvyšováním produkce a zvětšováním polí
Zemědělství je podle vědců jedním z hlavních faktorů

Krajina a půda by měly být podle autorů studie mezinárodně uznávané jako omezený přírodní zdroj.

Foto: Pixabay

způsobujících úbytek biologické rozmanitosti na celém světě. „Zvýšení produkce je téměř vždy dosaženo na úkor biologické rozmanitosti. Ale kde produkce stoupá a zda je to v důsledku intenzifikace nebo expanze orné půdy, je velký rozdíl,“ řekl Florian Zabel z katedry geografie a dálkového průzkumu Země na Univerzitě Ludwiga Maximiliana v Mnichově.

I když je biologická rozmanitost ohrožena především v regionech s vyšší produkcí potravin, studie

naznačuje, že všechny části světa – včetně těch, v nichž bude růst jen mírný – by těžily z poklesu cen potravin. Zlevňování potravin bude způsobeno růstem globální zemědělské produkce. „Toto zjištění má potenciálně závažné důsledky, protože naznačuje, že zatímco všechny regiony, a to včetně Severní Ameriky a Evropské unie, by profitovaly z propadu cen potravin, hrozba pro biologickou rozmanitost je největší v rozvojových zemích v tropických oblastech,“ upozornila Ruth

Delzeit z Institutu pro světovou ekonomiku v Kielu.

Autoři studie publikované v časopise Nature Communications zároveň předpovídají, že dopady intenzifikace a expanze pěstování zemědělských plodin budou hrát výrazně jinou roli v různých částech světa. Intenzifikační scénář slibuje nejvyšší přínosy v oblasti potravinové bezpečnosti především v Indii a subsaharské Africe. Naproti tomu studie vidí obyvatele zemí Latinské Ameriky, například Brazílie, jako primární příjemce výhod plynoucích

z nižších cen potravin způsobených expanzí zemědělské půdy. Vědci ovšem varovali, že v tomto regionu rozšiřování orné půdy na úkor přírodních stanovišť představuje obzvláště závažnou hrozbu pro volně žijící druhy.

Chybí větší ochrana biodiverzity

Studie také poukázala na to, že většina oblastí s vysokou biodiverzitou, které jsou v následujících letech vhodné pro rozvoj a intenzifikaci zemědělství, není v současné době chráněna. „Doporučujeme proto vytvořit globální mechanismy, které uznají krajinu a půdu jako omezený přírodní zdroj. Nová opatření by se měla spíše soustředit na ochranu biologické rozmanitosti v člověkem využívaných oblastech než být zaměřena pouze na nedotčené přírodní rezervace,“ dodal profesor Ralf Seppelt z Helmholtzova centra pro environmentální výzkum v Lipsku. Podle něj je to jediný možný způsob, jak dosáhnout rovnováhy mezi zachováním stávající biologické rozmanitosti a navýšováním celosvětové zemědělské produkce. (red)

Marketingová ředitelka Pivovaru Litovel Markéta Václavková a sládek Petr Kostecký narážejí soudek. Foto: Jiří Klimeš/Hanácké noviny

Litovelský Otvírák 2019: přes 20 kapel i druhů pív

Pivovar Litovel o víkendu pořádal tradiční hudební festival Litovelský Otvírák. Jubilejní 15. ročník si nenechalo ujít více než deset tisíc lidí. Zahrálo na něm více než dvacet kapel z domova i zahraničí.

LITOVEL

Jedna z největších hudebních akcí regionu začala už v pátek 9. srpna exkurzí do Muzea pivovarnictví. „Zájemce jsme seznámili s bohatou historií vaření litovelského piva a ukázali jim také náš minipivovar, kde jsme přímo pro Litovelský Otvírák uvařili speciál Litovel 15°, který zral v dřevěných ležáckých sudech,“ říká Lumír Hyneček, ředitel Pivovaru Litovel.

To nejdůležitější se ale odehrálo v sobotu, kdy od 13. hodiny začal hlavní

hudební program. Na třech festivalových pódiích zazpívala řada známých interpretů. Na hlavní scéně vystoupila zpěvačka Anna K., skupina O5 a Radeček nebo slovenská rocková kapela Desmod. Hanácká skupina Stracené Ráj zahrála nový letní hit s názvem „Všude dobře, u nás nejlépe“. „Jsme rádi, že s pohodovou písničkou, kterou složil Stracené Ráj společně s uherskohradištskou skupinou 3day pro naši letní komunikaci pivního mixu Litovel Černý Citron, jsme slavili u publika tak vel-

ký úspěch,“ doplňuje Lumír Hyneček.

Festival vyvrcholil ohňostrojem

Scéna nádvoří patřila mimo jiné dívčí skupině Rebelky, agro-punkerům Zahradkaři nebo legendární crossoverové skupině Jolly Joker & P.B.U. Mladé publikum nalákala alternativní scéna s elektronickou hudbou. Velkým tahákem bylo brazilské Djské duo Alibi, které do Litovle přivezlo latinskoamerické rytmy.

Sobotní program doplnily prohlídky pivovaru pro veřejnost. Zájemci nahlédli do výrobních prostor včetně historické varny obložené kardinálským mramorem, která se pro vaření piva využívá dodnes. Dvoudenní akce završil ve 22 hodin velkolepý ohňostroj. (pr)

BĚŽECKÝ ROK

seriál

Příprava na závod – poslední dny před startem

Foto: Zdeněk Smutný

Start běhu Jana Opletala ve Lhotě nad Moravou.

Závody jsou kořením běhu. Pokud se běhání věnujete pravidelně několikrát za týden, pravděpodobně už jste některý z větších či menších závodních mítinků na vlastní kůži vyzkoušeli. Jestli jste ještě nenašli dost odvahy, zkuste to, stojí to za to. A jak se před takovým závodem připravit, aby nás (snad kromě vlastní formy a našich soupeřů) nic nepřekvapilo?

Samozřejmě je velký rozdíl v tom, zdali námi zvolený závodní start bude na některé opravdu dlouhé vytrvalecké trati, jako je například půlmaraton či dokonce maraton, nebo se chystáme na kratší vzdálenost. V prvním případě je vhodné pár dní před závodem určitě zvolnit a dát tělu odpočinout - na poslední chvíli už v tréninku stejně nic nedoženeme. Naopak před takovou desítkou či pětikilometrovou tratí nijak speciálně relaxovat nemusíme, s touto distancí si alespoň trochu trénovaný organismus poradí. Obecně se dá říct, že dva dny před závodem by měl běžec odpočívat úplně, naopak den před ním je nejlepší se alespoň lehce rozběhat a vrátit tak nohám jejich rytmus.

Začínající závodníci také hodně řeší pitný režim a stravování ve dnech předcházejících tomu s velkým D. Opět platí, že univerzální recept neexistuje, každému vyhovuje něco jiného. Zcela nejlepší je chovat se nadále přirozeně a podle svých zvyklostí. Ortodoxnímu masožravci náhlý přechod na zeleninu zcela jistě neprospěje, totéž platí také o prudkém znásobení příjmu tekutin ze dne na den. Samozřejmě je vhodné držet se určité střídmosti, celá husa večer před závodem není to nejpříznivější.

Na co pak nezapomenout v samotný závodní den? Společně se na to podíváme příště.

Adam Fritscher

Autor se za čtvrtstoletí strávené na amatérských závodních tratích považuje za zkušeného hobby běžce. V roce 2016 se stal veteránským mistrem republiky v maratonu nad 40 let, jeho osobní maximum na královské trati činí 2:56:14. Je předsedou klubu TJ Liga stovkařů Olomouc sdružujícího příznivce kondičního běhu na střední Moravě.

Do Evropy přijíždí špičkový thajský orchestr

Bangkok Opera Foundation představuje na evropském turné svůj cenami ověřený mládežnický orchestr Siam Sinfonietta. V první polovině září postupně navštíví osm evropských měst - Olomouc, Piešťany, Bratislavu, Budapešť, Prahu, Mnichov, Bayreuth a Baden-Baden.

Udirigentského pultu se vystřídají Somtow Sucharitkul, nejznámější thajský umělec, Trisdee na Patalung, rezidentní dirigent v Bangkok Opera, a Vorapach Wongsathapornpat, mladý nadějný skladatel a dirigent.

Mládežnický symfonický orchestr Siam Sinfonietta pracuje pod vedením dvou generačně odlišných dirigentů. V roce 2010 ho založil skladatel, dirigent a spisovatel Somtow Sucharitkul spolu s mladým dirigentem Trisdeem na Patalung pod záštitou Bangkok Opera Foundation. „Toto výběrové stipendijní hudební těleso sdružuje nejtalentovanější mladé thajské instrumentalisty ve věku od dvanácti do pětadvaceti let. V orchestru se pracuje podle jedinečné výukové metody vyvinuté zakladatelem a uměleckým vedoucím, panem Sucharitkulem,“ uvedl ředitel spolku Festa Musicale Marek Klimeš, který turné produkčně zajišťuje.

Úspěchy po celém světě

Žáci se v orchestru kromě tradiční hudební výuky učí o skladbách i historický, kulturní nebo interpretační kontext. Mladí hráči navíc nabírají zkušenosti z různých světových koncertních sálů. Orchester hrál například ve vyprodaném sále newyorské Carnegie Hall a mnichovském Prinz Regententheater, dále v berlínském Konzerthaus, v pražském Klementinu, kalifornské Disney Hall či v Emirates Palace v Abu Dhabi. „O dosažené úrovni orchestru vypovídá řada ocenění, která za dobu svého působení získal. Mezi nejceněnější výhry patří první cena z mezinárodního mládežnického festivalu Summa Cum Laude ve Vídni v roce 2012,“ připomněl Klimeš. O rok později uspěl Siam Sinfonietta v USA, když získal zlatou medaili na Los Angeles International Music Festival. Další tři prvenství slavil na festivalech konajících se v Carnegie Hall - Sounds of Summer Festi-

ZBÝVAJÍCÍ ZASTÁVKY TURNÉ

12. 9. Praha - Sál Martinů, 19.30
13. 9. München - Gasteig, 20.00
15. 9. Bayreuth Stadtkirche, 20.00
16. 9. Baden-Baden Kurhaus, 20.00

Více informací na:
www.festamusicale.com
www.operasiam.com

val (2014), Sounds of Spring Festival (2016) a New York International Music Festival (2018). Dosud absolvoval čtyři velká evropská turné a jedno americké.

Kompozice krále Rámy IX

Orchester pravidelně spolupracuje s dalšími tělesy Bangkok Opera Foundation - se Siam Philharmonic Orchestra například uvedl thajskou premiéru Mahlerovy Symfonie č. 3, se Siam Opera připravil několik operních představení (Salome R. Strausse nebo Madama Butterfly G. Pucciniho). Ve svém repertoáru má symfonie Beethovena, Brahmsa a většinu Mahlerových, dále díla z první poloviny 20. století - Stravinského Svěcení jara, Bartókova Podivuhodného mandarína, Ivesovy Tři místa v Nové Anglii či Coplandovo Apalačské jaro a mnoho dalších. Uvádí však také řadu soudobých thajských kompozic - jak skladatelské počiny svých dirigentů, tak také krále Rámy IX.

Do Evropy přiváží Siam Sinfonietta dvě světové premiéry.

Foto: Festa Musicale

„Do Evropy tentokrát přiváží dvě světové premiéry - skladbu Restoration Trisdeeho na Patalunga a suitu z opery Helena Citronova Somtowa Sucharitkula. Na opeře, jejíž libreto vychází z životního příběhu slovenské židovky, která díky milostnému románku s nacistickým dozorcem přežila Osvětem, pracuje Sucharitkul několik let. Dosud stačil vydat vlastní libreto,“ řekl produkční turné. Všechny vokální partě koncertního programu se zhostí sopranistka Sassaya Chavalit,

kteří nyní působí převážně v Salcburku.

Řada dalších thajských kompozic u nás ani na Slovensku neměla šanci dosud zaznít, do programu se tak dostalo hned několik evropských premiér. Thajskou současnou hudbu doplní převážně díla 20. století (Webern, Berg, R. Strauss, Ligeti). Orchester se ovšem předvede i v osvědčených skladbách světových pódíí (Mozart, Wagner, Dvořák). Každý koncert bude svým programem jedinečný.

Pražský koncert se bude konat ve spolupráci s Novo-

městskou filharmonií, neprofesionálním symfonickým orchestrem z Nového Města nad Metují. Orchester vede od roku 1998 Jaroslav Rybáček. V Praze představí velmi pestrý program - od G. Bizeta přes D. Šostakoviče a S. Prokofjeva až po známé melodie z filmu Forrest Gump A. Silvestriho. S mladými symfony se na jednom pódiu navíc představí sólista a koncertní mistr Symfonického orchestru Českého rozhlasu Petr Zdvihál, v jehož podání zazní známé Cikánské melodie Pabla de Sarasateho. (red)

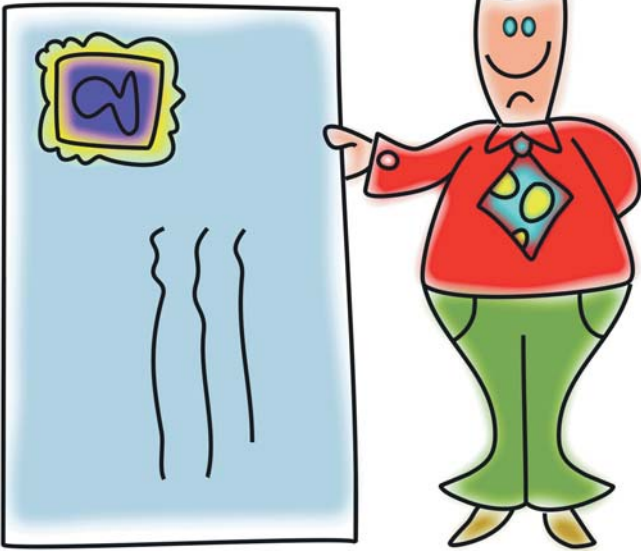
Spocené Jarda

PETR LINDUŠKA

Rozhodl sem se, že jož to v sobě tutlat nebo-do a všechno vám povim. Nekde přeteče pohár trpělivosti a mně se zatmí před očima. V té chvíli se muže stat všechno. Bud' mě švihne, což be belo olehčení pro všechno okolo mě, nebo se mně odělá mdlo a já lapo po decho, jak kapr na našem rebniku. Dnes se mně odělalo mdlo. To ostatně vidíte sami, protože sem zasedl ke kompjutro a zepisojo vám přiho-do z dnešního dopoledňa. Nešvihlo mě - zatím. Jeden be si meslel, že ho jož nic nemůže překvapit. Všeci vidíme, co se okolo nás děje a me, co sme o neco starši, než naši junioři, kerém to až tak nepřende, te věce nenesem levko. Sme naočeni z dávných dob (kery ale zas tak dávný nésó), že se k sobě máme chovat pěkně. Já se to snažim furt eště jakse dodržovat, deť debech toto neoměl, nemohl bech dělat to, co dělám - prodávat knížke! So zveklé, dež jož přece jenom nekdo za mnó do krámo přende, slošně pozdravit, zeptat se, co nám zákaznik nese, če co be si chtěl onyst, nekde s ním aji podiskutojo - a to ani né jenom o literatuře, ale klidně aji o ževotě. Prostě snažim se, abe ten muj vzácné host' se o mě citěl jak doma. A většeno se mně to daři. Takové zákaznik se pak možná vrátí a zasé o mě otrati nějakó šestko. Jistě, stane se, že přende člověk, keré ráno stane, podívá se na sebe do zrcadla

a řekne si: „Tož keho dneská pudo na--at? Že be teho bl-bečka v knihkopectvó?“ A de a to, co si omane, se mo e podaři. A já se mám co držet pulto, abech ho nepřeskočil a jedno mo neotřel po čoni. A zjištojo, že čím so starši, tém miň servitku si bero! Řekl sem si, že mně nesto-ji takové „zákaznik“ za to, abech si prokósl pesk a řek-no mo svoje hned' a na místě. Dodávám, že takové člověk, bel o mě naposlede a néni to škoda, protože ten mně kšeft neodělá nikdá. Horši je, že mě muže pomlovit a take to okamžitě odělá. Já se akorát oklidňojo, že so pomlovené o sténých ledi, jak je on, takže se to vlastně hezke pročestóje a za čas jož ke mně bodó chdit jenom sami mili a hodni ledi, jak so sám. No ale co sem vám chtěl říct:

Tož dneská dopoledne sem bel na naše poště. Jak se ževim aji zasiláním knížek, nazhromáždilo se mně pár složenek na penizke. Belo potřeba je vebrat, abe mně platbe nepropadle. Dělávám to jedný za měsíc, abech zbe-tečně neotravoval perzonál pošte. Vim, že te děvčeska to take namajó levky a já je tém decky zdržim tak na deset minot. Ale pak majó měsíc pokuj. O nás na poště včel dělá toťto práco jeden chlap. Je to teda sympaták od pohledu. Zatimco babe se tam táhají s kdejákým balíkem a só spoceny e v zémě, on teho moc nenatáhá. Ročenke má jak dětské prdelko a koláč poto pod pažó sem na něm

eště neviděl. Jeho kolegeně o něm ze srande říkají, že se Jarda nerád poti. No a dneská seděl Jarda v kukani, dež sem tam přešmatlal. Zaklepal sem na okynko a slošně sem pozdravil a hned' sem se zeptal, ešle be se mně nemrkl na te složenke. O tem, že se mně na muj pozdrav nedostalo ani zabočení, radš ani nemlovim. Ale co mě dostalo, bela odpověď. Dež ten pošťák viděl hrst' složenek, vejelo z něho: „No te vole!“

Tož to se mně fakt zatmělo před očima a nevěděl sem, ešle so v chlivě nebo kde. Řekl sem nahlas, že jich je jenom pár, ale v docho sem dál vedl dialog: „Tak VOLE ? To sem nevěděl, že si bodem tykat. Ale nabídnót be to měl ten starši z nás, to je slošny.“ Samozřímě, že sem to neveslovil, na to so moc velké sra-bale né, že bech se bál, že jedno chetno, to né, to debe přešlo

na fackování, možná bech ho přezabil. Mně se odělalo špatě z teho, že e dež posílám bali-ke nekoletkrát tédně a za to jejich nekřesťansky pošto-ny veplázno měsíčně dvacet tisíc - čtete dobře - néso pro takovyho zaměstnanca dost' dobré zákaznik. A přetym já tema svéma dvaceti tisícama platim jedno véplato pošto-nyho úředníka, jak je zrovna on. Říkal sem si, že si snad' pudo stěžovat vedóci, ale pak sem to zavrhl. Deť oni ho tam znajó dobře. A rozhodl sem se, že jož tam nepodám ani baliček. A já to dodržim! Bode to sice škoda, bévajó tam do-cela pěkný babe a já se mužo chvilo čomět na neco hezkyho, ale nedá se nic dělat. Eště, že máme jakóse konkurencu! Debech si eště nějakó chvilo nechal nadávat od kdejakyho tutana, mohlo be mě nakonec doopravde švihnót. A to beste neradí.

Malá galérija sloviček

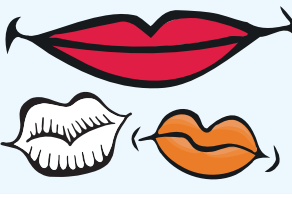
Pesk

Dnes bode galérija sloviček o neco kratši, přece jenom máme dlóhy článke, tož abe se to toť vlezlo. Co je to pesk? Pro Hanáka e pro cezenca je to dnes tozevá levky. Pesk zni skoro sténě, ja čeki „pysk“ a je to take némlich to samy. Pesk je ret. To na vesvětlenó pro Čížke. Co je ale ret, to Hanákovi nevesvětlete. Hanák rte nezná. Me máme prostě peske. A to na hobě, ale aji inde, kde začéná odborné předmět gynekologija. Kdese pan Jirka Soché - ten z teho Semafóro - napsal, že peske só dva hezky červeny plátke masa, kery bévajó často terčem obdivo básniku a zamilovaněch. Tož já se k temoto překláním a předávám, že néni nic krásnějšího, než jemny žensky peske a nic odpornějšího, než dež z tech pesku lezó ohavnosti.

Pesk je sice ževě, ale ináč neževotné a má za vzor Hrad. Posod'te sami:

Pesk, bez pesko, k pesko, pro pesk, pesko (ale Hrade!), o pesko, s peskem.

Množném číslem vás dnes onavovat nebodo, je vedro...

Šestka

Šestka je na první pohled a přečtení slovo, okerym beste vubec neřekle, že je naše - hanácky. A přetym je. Jistě, šestka je běžná čísleca, tajak pětka, štvěrka, če desítka. Ale to pro občane nehanáckýho puvodo. Pro nás domorodce, je šestka senonemem malýho finančního obnosu. starši z vás asi víjő, že šesták bel vlastně dvacetník, a to jož od dob Maruške Terezie. Ten penizek bel tak drobné, že se za ně dalo kópit jenom neco málo - oharková voda, troška tabáko do fajfke a podobně. Dneská jož za šesták nepořídite ani ten šumák, jak za totalite. No a z teho slova šesták vznikla po našem šestka. „Dé mo nejakó to šestko“ znamená jenom to, že chcem podarovat žebráka a nebo prodavače knížek skotečně drobném obnosem.

Šestka je ro do ženskyho, oproti šestáko, keré bel chlap. E dež je neževotná, její vzor je žena.

Skoľojo se jak ta žena: Šestka, bez šestke (to bévám já a často), k šestce, pro šestko, šestko, o šestce, ze šestko.

O šestkách se bavít nebodem, to jož be belo take moc, to oznáte... (pl)

0 pernikové chajdalópce

To vám zasé jedný že le v jedné chalopě o lesa chlap s babó a ti měle dvě děcka. Jenička a Mařenko. Nevim, jak se to starém podařelo, ale te děcka bele jak z divokých vajec. Rozveli, sprostí na rodiče, kóřele a trocho aji fetovale, a e dež rodina bela chodá, oni si decky dokázale drobnéma krádežama nějakó to korono na cigára, če marihuáno opatřet. To vite, rodiče to štválo, že majó takovy nezvedeny potomke a tatik se je snažel vechovávat po svym. Decky se pokosel jim dat nějakó práco, abe se zabavile a neměle čas na alotria. No ale Mařenka, jak bela vechetralá,

dokázala se pokaždy té práce nějak vehnót - simulovala nemoc, všechno házela na brácho a dež jož nebelo zbeti, klidně radš otekla. Jeniček tak chetré nebel a většeno všechno oddřel e za ňo. Ale oddřel je selny slovo. Bel tak trocho lemra a nakonec si tatik mosel všechno odělat sténě sám. Všeckyho moc škodi a s jedný kapkó prušvihi jož přetekl pohár trpělivosti. Matka dež viděla, že s děckama nic néni a dobrém slovem s něma nepořidi, odložela jednyho dňa flaško, narovnála se na pelecho a hókla na saryho: „Te, poslólché, jož mě ti naši smradi štvó. Akorát zlobijó a k ničemo nésó. Zětra ráno je odved' do lesa. Nekde dost' daleko, šak te jož bodeš vědět kde, abe jož netrefile dom. At' otravojó nekeho inýho, já je v baráko nechco.“ Pak eště štukla, dopila rum a sva-lela se zpátky do lužka,

kde se hned' ozévalo chrápání.

Tož tatik si vzal matčene slova k srdco. Přece jenom jo měl furt eště rád, e dež bela většeno čas v liho. Na drohé deň surovo zbodil Jenička e Mařenko a tak jak bele - v pyžamech - je vhehal před chalopo, že pudo do lesa na boruvke. Na drzy dotaze rozespálých ratolesti, na co že boruvke, dež mama sténě nevaři ani nepeče, vubec neodpovídal a nechal děcka v nejistotě. Šle dlóho, předlólho. Mařenka jak bela vehvizdaná, po cestě drobila chlebovy omrvinke, protože cose čola. Tož pré abe trefile dom, debe se mosele vracet, nedébože, sami. No ale te drobke, to zas tak chetry nebelo, protože je hned' pohltale hladni lesni brablenci a podobná havěť. No a jak tak dó, najedný Jeniček vidí, že dó ze ségró sami dvá. Tatik nikde. Tak. Bele v hlobokym lese, v mistech, kde to eště neznale. Co včel? No co, to je jednodochy. Mařenka přece sepala drobke! A včel teprv vidíme všeci, jak pitomá bela. Co sem říkal? Brablenci. Takže jest neměle co, kromě pár boruvek, kery bele eště povětšeno zeleny a kesely, pit jož neměle vubec nic, všec-ko kokakolo velemtale hned' na krajo lesa, pré abe dodrže-le pitné režim, cesto neznale a k všeckymo se začlo stmi-vat. Možná vám to přepadne divný, že teprv stale a jož se stmívá, ale ta zem, kde žele, bela hrozně maličká, takže deň

tam oletěl raz dva. Mařenka dostala spásné nápad. Debe nekdo velez na nějaký strom, mohl be se rozhlidnót dokola, a debe nekde belo nejaky světlo, vědělo be se, že je to jejich barák, tož be se vedale tém směrem dom. No a kdopak nám to na ten strom poleze? Jeniček. Přece dáma nemuže lizt po smrkách, mohla be si roztrhnót oblečení. Na to só chlapi šekovněši. A tož Jenik velezl na strom a čóci se dokola. Mařenka meze tém sedla na krč a zapálala si špeka. Jak ten kóř z marjáne lezl navrch, tož se ho ten chodák Jeniček take naděchl a dostal halucinaco. „Vidim světylko!“ volá na sestru, kerá jož bela tak trocho v raušo a všeckymo se hrozně smála. Zasmála se aji této informace a dež bratr slezl, chetle se za roke a šle tém směrem za světylke.

Po chvíle stále na palóko a co nevidijó. Teda vidijó: Barák. Ale trocho iné, než ten jejich. Je toto vubec možný? Šak ta chalopa vepadá, jak debe bela z perniko! A asi take bela, protože voněla do daleka a bela posetá brab-lencama, vosama a podobný havěť, kerá má ráda sladky. Jenik bel hladné jak čokl a šil bliž k chajdalópce. Chetl se okenice a kos ji odlópl. Strčel si to do hobe a - fakt! Bel to pernik. Hned' to sdělel Mařence. Ta přeskočela, a jak bele hladni, lópal e ten pernik a dávala si do nosa. Dež bele v nélepším, otevřele se pernikovy dvírka a vlezla stařena. Bela celá hrbatá, na nose a aji inde měla bradavice, na rame-ňo kocóra a v roce hulko. „Kdo

mně to toť lópe perniček?“ zaskřehotala tak, že Jenda zapomněl žvékat. „To nic, to jenom větřéček“, drzo odsekla Mařenka a kósla do okapo. „Já vám dám, větřéček, potvore zlodejšky, kvule vám mně včel potečo do chalope. Šviháte dovnitřko, veřidime si to tam. Nechco dělat divadlo na veřenosti!“ zařvala baba. Děcka sice namitale, že šeroko daleko žádná veřenost' néni, ale babizna bela nekompromisni. Hulkó je zahнала do chalope a zamkla na cokrové klíč. V chajdalópce bela tma, akorát v pece se topilo. Plameně ozařovale kósek sednice, kerá bela velece skromně vebavená. Jedno křeslo, televiza, v keré vesilale jenom sladáke, a bar. V roho stále rekvizite staré selské chalope: cep, máselnica a chlebová lopata. „Za to, že ste mně olópal e pulko baráko, si vás opečo v pece. Aji se těšim na kos masa, protože so celá proslazená z věčnyho perniko a cokro.“ A babizna jim oká-zala prukazko diabetika, kerá bela popsaná od vrcho dule. „Na lopato nasedat - včel!“ poročela klokovi. Jenomže Jenik e dež bel menší, než jeho sestra, zas až tak blbě nebel a požádal fikaně stařeno, abe mo okázala, jak si na to lopato má sednót, že on to sám neomi a že be jako nechtěl, abe bel špatně posedem na lopatě nakonec nedopečené. Bába temo asi ověřela, protože mo hned' ten posez předved-la. Mařenka skřékla: „Včel!“ Děcka popadle to lopato e s babó a šóple jo do pece. Mohlo be se zdát, že dvě maly

děcka nemužó onyst dospělyho člověka, ale mosime si ovědomit, že Jaga bela malá, snědá, tváře divé a vážela tak pětatřecet kilo e s botkama a s bradavicó, takže dež se k temo přepočte ten adrenalin, keré dodá selo, dečkám se to celkem levko podařelo. Ale jednodochy to nebelo. Jak Mařenka otvírala dvírka pece, neovědomila si, že só vřely a spálela si obě roke. A to tak, že bele na ohel. Mařenka zavela, že má po manikuře a zófale se vrhla do pece za ježibabó. Dež to všechno viděl Jeniček, zpanikařel, a tém, jak se mo na lopatě odlehčelo, zavrávorat dozado, podklólhl na kočecenco, spadl naznak a hlavó se tůkl o prah, keré bel z teho nětvrđšího perniko. Opadl do bezvědomó. Tém, jak bela pec otevřená, všec-ke vepare a plyne se valele do vnitřko chalope a milyho Jenička odosale.

Doma se to zatím rozleželo jak tat'kovi, tak e matce, kerá se probrala z deliria a zháně-la se po dětičkách. Vedale se pro ně do lesa a přešle k pernikové chalópce. Dež vešle dovnitřko, oviděle mrtvyho Jenička. V pece se to škvařelo, tož jim to take došlo. Tatika sklátil infarkt na místě. Matka přestópila blěž k otevře-né pece. Jak bela plná rumo, děchla trocho víc, ten její dech se zamichal s plameňama ohňa a došlo k detonace, kerá nebela velká, ale stačela k temo, abe zbořela chalopo aji s hektarem lesa. Všeci mrtví, jak ledi, tak verveke a jeleji. To zas bela jedný tragédija. Jak toto mužete čist... (pl)

KULTURNÍ
MOZAIKA

■ **Romská pouť** proběhne v sobotu 14. září od 10 do 16.30 hodin. Již 21. ročník této ojedinělé duchovně kulturní akce v České republice, jejímž posláním je vytvářet prostor pro společné sdílení a vzájemné setkávání Romů z České i Slovenské republiky, zahájí pouť od olomoucké katedrály sv. Václava. V 11 hodin bude následovat mše svatá v kostele P. Marie Sněžné, na niž naváže od 13 hodin kulturní program v areálu Muzea umění na náměstí Republiky. Co na účastníky čeká? Soutěžní stanoviště pro děti nebo soutěž o pohár v tradičním romském tanci. Akci pořádá Charita Olomouc.

■ **Prostějov očima Boba Pacholíka** je výstava fotografií, kterou pořádá Státní okresní archiv v Prostějově ve svých prostorách v Třebízského ulici. Vernisáž výstavy se uskuteční v úterý 17. září v 17 hodin a zájemci si ji mohou chodit prohlédnout vždy v pondělí a ve středu od 8 do 17 hodin a v úterý, ve čtvrtek a v pátek od 8 do 16 hodin až do 29. října.

■ **Den vody na Sluňákově** je název programu, který proběhne v sobotu 21. září v Centru ekologických aktivit města Olomouce v Horce nad Moravou. Pro návštěvníky jsou připraveny Hravé aktivity pro rodiče s dětmi a bohatý doprovodný program. Například exkurze za zadržováním vody v krajině (i za suchem) do areálu galerie v přírodě kolem Sluňákova. Občerstvení bude zajištěno. Akce se koná od 10 do 17 hodin.

■ **Podzimní festival duchovní hudby** se uskuteční v Olomouci od 22. září do 20. října. V programu opět zazní hudba klasická i postmoderní v podání zpěváků a hudebníků z České republiky, Slovenska, Německa či Holandska.

■ **Mezinárodní přehlídka historických záprží** je název netradiční soutěže koňských spřežení, při které je kladen důraz hlavně na estetiku, eleganci, tradici a dovednosti vozataje a ovladatelnost koní. Návštěvníci uvidí terénní jízdu s překážkami a vozatajský parkur. Přehlídka se koná od 27. do 29. září v kroměřížských zahradách.

■ **Konec sezony** a zároveň setkání členů klubu sběratelů historických vozidel se v režii Oldtimer Clubu Helfštýn uskuteční v neděli 29. září na hradě Helfštýně a v blízkém Týně nad Bečvou. Akce začíná ve 12.30 hodin.

■ **Velké lásky v malém hotelu**, čili bláznivá komedie o tom, že ani člen vlády by si neměl něco začínat s vdanou sekretářkou. To je nejnovější hra oblíbeného Divadelního spolku Háta, na niž se mohou milovníci divadla přijít podívat v pondělí 7. října do Divadla na Šantovce. Představení začíná v 19 hodin. (jej)

Jazzové špičky se potkají v Přerově

Některé přicestují z Prahy, jiné dokonce přes Atlantik. Osobnosti hudební jazzové scény zavítají na šestatřicátý Československý jazzový festival, který se koná od 23. do 26. října v Městském domě v Přerově. Vstupenky jsou již v předprodeji a začínají na ceně 380 korun.

IVA D. NAJĐONOVÁ

PŘEROV

Hudební festival se ve svém zaměření řadí již několik let k těm nejvýznamnějším v republice. V minulosti vystoupili na podiu držitelé cen Grammy. „Program jsme poskládali i s ohledem na finanční rozpočet, který se oproti loňskému roku opět snížil, a to i přesto, že jsme obstáli v dotacích,“ uvedl ředitel a dramaturg festivalu Rudolf Neuls.

Po tři večery bude Městský dům v Přerově centrem dění. Ve čtvrtek zazní známé filmové jazzové melodie v podání The Loop Jazz Orchestra. „Kapela je složená z členů Českého národního symfonického orchestru včetně šéfa Jana Hasenöhrla. Bude to příjemná muzika pro všechny,“ řekl Rudolf Neuls. Následovat bude slovenský basista Juraj Grigák, který se na pódiu setká s dalšími hudebníky, včetně světového amerického bubeníka známého pod jmé-

nem Poogie Bell. „Je to moje slabost, sám jsem se bicím léta věnoval,“ podotknul Neuls. Večer uzavrou čeští Monkey Business.

Marek Urbánek doma

Páteční večer zahájí Lukáš Oravec se svým kvintetem, kde hrají hned dva zahraniční hosté. Vystřídá je české uskupení Jazz Dock Orchestra, které poskládali mladí muzikanti při jazzovém klubu v Praze na Smíchově. „Jako host s nimi vystoupí přerovský rodák Marek Urbánek, který je v současnosti jeden z nejslavnějších bubeníků v republice,“ řekl Rudolf Neuls. Překvapením podle něj bude mladá Američanka Camille Thurman. „Velmi dobře zpívá a ještě lépe hraje na tenor saxofon. Spolu s jejím doprovodným triem se máme na co těšit,“ dodal.

Závěrečnou sobotu odstartuje Marta Kloučková se svým kvartetem, kde zahraje jako host kytarista David Dorůžka. „Jedná se o zají-

Americké a české muzikanty spojí v Přerově jazz. Jedna z nejvýznamnějších hudebních událostí v regionu nabídne opět špičkový program – v loňském roce tleskal vyprodaný sál Victoru Wootenovi (vlevo). Foto: Petr Dvořák

mavé sdružení, které představí svou desku z loňského roku,“ přiblížil Neuls. Následující zkušební Josef Fečo si k sobě přizve kapelu, kde hraje i jeho syn a sestra. „Je to nás přední basový kytarista, abnormální muzikant, který studoval hru na cimbál v Budapešti. Bude to veselá muzika s funky prvky,“ slibuje Neuls. Na úplný závěr oficiálního programu vystoupí americký zpívající bubeník Jamison Ross, který už má na kontě mimo jiné nominaci na cenu Gra-

mmý v kategorii nejlepší jazzové vokální album.

„Ve světě už máme jméno“

Každý večer se navíc v předšálí bude konat afterparty, kde živě zahraje uskupení česko-amerických muzikantů v čele se saxofonistou Karlem Růžičkou, jenž už od devadesátých let žije v New Yorku a do Přerova se na festival pravidelně vrací.

I přesto, že jména jazzových hudebníků nejsou široké veřejnosti příliš známá, jedná se o osobnosti, které v hudebním světě mnohé dokázaly.

„Posluchač si to kolikrát ani neuvedomí. Byli u nás lidé, kteří běžně koncertovali třeba s Madonnou nebo Simonem a Garfunkelem. Bez chlubení o Přerovu můžu říct, že muzikanti si o festivalu povídají mezi sebou. Máme už ve světě své jméno,“ uzavřel Neuls.

Na loňském ročníku vystoupil například Victor Wooten, který je považován za jednoho z nejlepších baskytaristů současnosti. Koncert byl beznaděně vyprodaný, a proto by příznivci dobré hudby neměli váhat ani letos.

Sáhnout si na graficky unikátní knížku je zážitek

Studentské projekty mnohdy zůstanou jen na papíře, a pokud se je podaří zrealizovat, tak málokdy osloví široké spektrum návštěvníků. Existují ovšem výjimky a jednou z nich je LITR. Originální festival autorských a uměleckých publikací, který vzešel ze semináře na Univerzitě Palackého, se v Olomouci pořádá pravidelně na podzim. Zaměřuje se na publikace vydávané malými nezávislými nakladateli nebo vlastním nákladem s často omezenou distribucí. Organizátoři zároveň poskytují prostor výtvarníkům a nakladatelům.

IVA D. NAJĐONOVÁ

OLOMOUC

Program letošního pátečního ročníku se koná na Konviktu Univerzity Palackého. Návštěvníci se mohou těšit na autorské publikace, magazíny, ilustrované knihy, komiksy, originální kancelářské a výtvarné potřeby či experimenty. Stánky doplní workshopy a speciální výstavy. „Žádný podobný tvar v Olomouci a okolí neexistuje. Svým zaměřením je sice LITR knižní veletrh, ale pojali jsme to po svém, spíše jako multižánrový festival, takže jsou zde zastoupené koncerty a výtvarné umění,“ naznačil kurátor Alexandr Jančík, který byl u počátků založení akce.

Právě výstavy jsou důležitou linií festivalu. „V pátek 20. září zahájíme LITR vernisází a koncertem. Centrum dění bude ve třetím patře na Konviktu. Důležitá je pro nás práce s grafiky a výtvarníky. Ty se letos zaměřím i na výzdobu prostor,“ řekl Jančík.

Vysvětlil, že jsou i po pěti letech existence stále zvyklí pracovat s nízkým rozpočtem.

Forma nad obsahem

Nízkonákladový festival v minulosti zapojil do výzdoby palety, pro letošní ročník chystají Konvikt příkrášlit zahradním nábytkem a dřevěnými lavicemi. Zhruba třicet stánků nabídne autorské tisky, dětské publikace, sešitky a různé výrobky zaměřené na papír, zařazena jsou i klasická nakladatelství.

Návštěvníci přicházejí například Olomoucí. „Zaměření na publikum je poměrně širokospektrální, často přichází celé rodiny, které se zapojují do našich workshopů. O knihy je zájem zejména proto, že se jedná o jedinečnou příležitost sáhnout si na graficky unikátní publikace,“ vysvětlil Alexandr Jančík. V loňském roce se dle organizátorů během víkendu protočilo na tisíce návštěvníků.

Svým způsobem je LITR opakem knižních veletrhů. „Ty se soustředí více na literaturu a na obsah knih, u nás ale pře-

Od tradičních knižních veletrhů se LITR se dost liší. Originální akcí mohou návštěvníci zažít od 20. do 22. září na Konviktu v Olomouci. Foto: archiv LITR

vládá forma. V tomto ohledu se na Moravě jedná o ojedinělou událost,“ dodává Alexandr Jančík s tím, že na LITRu potkáte spíše výtvarníky a ilustrátory.

Vedlejší linií veletrhu jsou právě výstavy. Hned tři projekty nachystá Matěj Smetana, jeden z konceptuálních umělců současné generace. „Jeho tvorba bude k vidění v Galerii XY, na videopanelech Muzea umění Olomouc a na Konviktu,“ upřesnil Jančík. Matěj Smetana pracuje s písmeny ve veřejném prostoru v podobě živě generované animace. Písmena, která připomínají zvířátka, se vyvíjejí, žijí a umírají. Na Konviktu chce vytvořit nápis z kulhajících písmen, v Galerii XY vystřídají písmena číslice aplikované na digitálkách.

LITR SE KONÁ
OD PÁTKU 20. DO NEDĚLE 22. ZÁŘÍ

Tipy z LITRu:

Grafické papíry – workshop přímo v zázemí olomoucké společnosti Grafické papíry, která ukáže různé techniky své práce a nabídne možnost si v rámci festivalu vyrobit vlastní fotoalbum nebo se naučit techniku horké ražby.

Matěj Smetana – konceptuální umělec chystá výstavu v Galerii XY na Dolním náměstí, na Konviktu i na videopanelech Muzea umění Olomouc.

Roe Retterová – workshop potisku vlastního textilu nejrůznějšími kreativními technikami

Nejkrásnější české knihy – výstava nominovaných a vítězných knih ze soutěže o nejkrásnější české knihy pořádaná ve spolupráci s Památkovým úřadem

Juliána Chomová – workshop pro děti, kde si návštěvníci vyrobí papírové objekty a vytvoří vlastní hravý svět

TIME-OUT PETRA KOMÁRKA

Úskalí „nové“ Chance ligy

Nevyzpytatelný. Takový je nový hrací systém, podle kterého se od letošní sezony bude řídit druhá nejvyšší hokejová soutěž v Česku. Chance liga.

Co může přinést šestnácti klubům včetně dvou účastníků z hanáckého regionu?

Především: více atraktivních zápasů. Pokud se Prostějov s Přerovem po třiceti kolech základní části umístí mezi prvními osmi celky, o zajímavé pokračování sezony se nemusejí strachovat.

Dá se totiž předpokládat, že se – podle pravidel dvakrát doma a dvakrát venku – utkají se soupeři, kteří se netají ambicemi na (od letoška přímý) postup do extraligy. Českými Budějovicemi, Vsetínem, Jihlavou. Navíc v případě, že se do lepší společnosti podívají Jestřábi i Zubří, znovu dojde na vyhecovaná hanácká derby, magnet fanouškovského zájmu.

Tisíckrát lepší, než se diváky snažit přilákat na stadion protivníky typu Kadaně nebo Benátek nad Jizerou.

Bohužel, tohle je druhá a horší varianta, kterou s se-

bou nový jízdní řád soutěže nese. Hotové úskalí.

Z druhé osmičky se sice dá proniknout do předkola play-off a z něj pak do čtvrtfinále. Ale za jakou cenu? Za cenu zápasů s ne příliš atraktivními mužstvy, která nárůst v návštěvnosti zrovna neslibují. Klubům by tím hrozil pokles v tržbách ze vstupného, což není nikdy pozitivní zpráva.

V Prostějově a Přerově se tak musejí snažit, aby nenařazili na „systémový útes“. Čeká je těžký a důležitý boj.

petr.komrek@seznam.cz

Sportovec měsíce

Inlinoví mistři Evropy z Přerova

Mezi českou špičku v inline hokeji se řadí klub z Přerova. Pravidelně vychovává reprezentanty různých věkových kategorií, kteří na světových, evropských a republikových šampionátech sbírají medaile. Naposledy to potvrdila pětice členů národních týmů do šestnácti a osmnácti let, když na mistrovství Evropy v Itálii pomohla k obhajobě zlata.

Do konečné nominace reprezentace šestnáctiletých na pronikli Přerované Jan Hanák a David Svozil. Se spoluhráči se od začátku vezli na vítězné vlně. Svěřenci trenéra Jiřího Suhrady v Asiagu postupně porazili Belgie, Slovensko, Francii a Švýcarsko. Posledního jmenovaného soupeře zdolali také v semifinále, ve finále se utkali s Francouzi.

Zemi galského kohouta nedovolili Češi skórovat. Kanonádou 7:0, na které se jednou brankou podílel Hanák, obhájili zlaté medaile. Přerovští zástupci nasbírali dohromady pět kanadských

bodů, Jan Hanák tři trefy, David Svozil gól a asistenci.

Navázat na prvenství z loňska se povedlo i výběru do osmnácti let. Ten dokonce zkompletoval zlatý hattrick a to i zásluhou přerovských Martina Ryšavého, Tomáše Hanáka a Patrika Kleniara. Češi v základní skupině zvítězili nad Finskem, Velkou Británií a Francií. Ve čtvrtfinále vyřídili Belgičany a v semifinále soubor znovu Finy. Zvládli i poslední krok k triumfu proti Slovinsku.

Stále tak platí, že česká osmnáctka od září 2016 neprohrála. Šestnáctka si vede ještě lépe, ve své historii dokázala vyhrát pokaždé. „Jsou to nepopsatelné pocity, s kluky je vždycky radost vyhrávat. Když navíc třetí rok držíme neporazitelnost, je to super. Každý takový titul se obrovsky cení,“ pochvaloval si šampion Martin Ryšavý. Sám si připsal čtyři branky a pět gólových nahrávek. Tomáš Hanák se blýskl osmi zásahy a třemi asistencemi, Patrik Kleniar zaznamenal jeden gól. (kom)

Čeští reprezentanti v inline hokeji do osmnácti let.

Foto: inlinehokej.cz

Czech Tour se jezdí deset let, týmy láká náročná trať

Propojuje dva kraje, několik měst a oblastí. Populární cyklistický závod Czech Tour poprvé odstartoval před deseti lety, tehdy formou tří kritérií. Dnes má čtyři etapy, při letošním ročníku závodníci najeli přes 550 kilometrů.

PETR KOMÁREK

OLOMOUCKÝ KRAJ

Prestížní etapový závod doznal v tomto roce jedné výrazné změny. Jeho název se zkrátil z Czech Cycling Tour pouze na Czech Tour. „Výraz ‚cycling‘ už je podle nás překonaný. Cizinci navíc o závodě nikdy nemluví jako o Czech Cycling Tour, vždycky říkali ‚Czech Tour‘,“ vysvětlil novinku ředitel akce Jaroslav Vašíček.

Hvězdy láká náročná trať

Naopak k rozšíření došlo u trati závodu. Třetí etapa se startem v Olomouci a cílem v Uničově vedla přes Konice – mimo jiné obcemi Přemyslovice, Suchdol či Brodek u Konice. Po rovinaté Hané se podíval i Jihoafričan Daryl Impey, vítěz deváté etapy letošního ročníku legendární Tour de France. „Měli jsme dva vynikající worldtourové týmy i prokontinentální týmy z Itálie, které letos absolvovaly Giro d'Italia. Lidé mohli vidět řadu skvělých závodníků včetně Daryla, bylo se na co dívat,“ pochvaloval si Vašíček. Právě Impey nakonec vyhrál celkovou klasifikaci i bodovací soutěž.

Závodníci světové špičky jezdí na Czech Tour pravidelně. Podle ředitele je to

Jezdci při závěrečné čtvrté etapě Czech Tour na úseku v historickém centru Šternberka.

Foto: Jan Brychta/svetcyklistiky.cz

i díky podmínkám, které jim s týmem organizátorů poskytuje. Cyklistům zajišťují v Olomouci kvalitní ubytování, aby nemuseli nikam cestovat. Postarají se také o veškeré další služby, stejně jako o bezpečnost během závodů. „Pro týmy a jezdce je to velmi důležité. Hlavně je ale láká náročnost trati závodu,“ podotkl Vašíček.

Čtyřetapový cyklistický podívaná není závodem, který by někdo vyhrával náhodně. Účastníci musejí ukázat, že na zisk žlutého trikotu skutečně mají. Letos například v kopcích Jeseníků nebo třikrát při závěrečném okruhu po trati Ecce Homo ve Šternberku.

Po Tour vyšel i Závod míru

Czech Tour se poprvé uskutečnila v roce 2009. Nultý ročník se odehrával v centrech Olomouce, Hradce Králové a prostřednictvím velkého finále také na Staroměstském náměstí v Praze. „Potřebovali jsme se od něčeho odpíchnout, udělat závod dobré jméno,“ osvětlil ředitel. Za deset let ušli závod a jeho pořadatelé dlouhou cestu. Při

ní se jim podařilo vytvořit prestižní sportovní událost mezinárodního významu.

„Organizace závodu je rok od roku těžší, kolektiv lidí kolem něj má ale dostatek zkušeností a směle kráčí dál. Věřím, že to tak bude pokračovat,“ uvedl Jaroslav Vašíček. Při vzpomínce na vznik nápadu s etapovým závodem se začul: „Když bych vám to řekl, nebudete mi věřit.“ Následně vylíčil, jak v roce 2008 dostal od Českého svazu cyklistiky za úkol obnovit proslulý Závod míru. Plány se naplnit nepovedlo, Vašíček ale při druhé sedmičce dobrého vína prohlásil, že se uspořádá Czech Tour. Dobu, kdy se na jeho

myšlenka začalo pracovat, někdy podle svých slov možná trochu proklíná.

K Czech Tour navíc posléze přece jen přibyl Závod míru. Soutěž pro cyklisty do 23 let dnes patří mezi šest největších akcí svého druhu na světě, na loňském kongresu Mezinárodní cyklistické unie ji dokonce hodnotili na stejné úrovni jako francouzskou Tour de l'Avenir.

Hlavním smyslem Czech Tour, podotkl ještě Jaroslav Vašíček, je spojit. Kraje, regiony, města. „Chceme propagovat krásná místa České republiky,“ usmál se muž, jehož srdeční záležitost je jeseňská část etapového závodu.

Konečné pořadí Czech Tour 2019

1. Impey (JAR/Mitchelton Scott)	13:22:59
2. Hamilton (Austr./Mitchelton Scott)	+9
3. Kukrle (ČR/Elkov-Author)	+33
4. Grosschartner (Rak./Bora hansgrohe)	+43
5. Haig (Austr./Mitchelton Scott)	+1:05
6. Bárta (ČR/Elkov-Author)	+1:19
7. Otruba (ČR/Elkov-Author)	+1:21
8. Hník (ČR/Elkov-Author)	+1:47
9. Brožyna (Pol./CCC Delevopment Team)	+1:52
10. van den Berg (Niz./Metec-TKH)	+1:56

V šestnácti na Hlinku. Talent Svozil ostudu neudělal

Letos v lednu oslavil teprve šestnácté narozeniny, přesto už je jedním z nejslavnějších odchovanců přerovského hokeje současnosti. Talentovaný obránce Stanislav Svozil běžně nastupuje za starší kategorie a přitom stíhá udržovat krok. Jako z kraje srpna v dresu reprezentace do osmnácti let, za kterou si zahrál na prestižním Hlinka Gretzky Cupu v Břeclavi.

PETR KOMÁREK

PŘEROV, BŘECLAV

Když se v Přerově a přilehlém regionu řekne Svozil, mnoha lidem se automaticky vybaví také hokej. Ještě aby ne. V sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století válel za tehdejší Meochemu vynikající bek Stanislav Svozil. Místo v obraně pak zaujali i jeho stejnojmenný syn a vnuk.

Nejmladší z trojice Stanislavů Svozilů má momentálně našlápnuto k hvězdné kariéře. V patnácti pomohl mateřskému Přerovu vybojovat extraligu juniorů, v té době nejvyšší soutěži svého druhu v Česku. Poté přestoupil do Komety

Brno, kde mnohem častěji než za dorost sbíral starty se staršími spoluhráči v juniorce. Ve čtyřiceti zápasech za nejstarší mládežnickou kategorii oslnil na obránce parádní bilancí osmi branek a devatenácti asistencí.

To vše díky svému talentu, kterého si všimli i trenéři mládežnických reprezentací. Loni rodáka z Troubek na Přerovsku povolávali do výběru do šestnácti let, ten se jim odvděčil pěti trefami a devíti gólovými nahrávkami v šestnácti utkáních.

Se staršími stíhal

Letos Stanislav Svozil přeskočil celou jednu věkovou úroveň a rovnou si vysloužil

Šestnáctiletý obránce a odchovanec hokeje v Přerově Stanislav Svozil odehrál za národní tým do osmnácti let slavný Hlinka Gretzky Cup v Břeclavi.

Foto: Ronald Hansel

vstupenku do kádru české osmnáctky. S ní se na začátku srpna zúčastnil významného mezinárodního turnaje Hlinka Gretzky Cup v Břeclavi. „Stíhal jsem. Sice se hrálo v rychlém tempu, ale za staršími kluky jsem nezaostával. Hned jsem se uchytil,“ pochvaloval si nejmladší člen českého týmu narozený v lednu 2003.

Češi nakonec týmového úspěchu nedosáhli, po vy-

sokých porážkách od Finska a Kanady vůbec nepostoupili do bojů o medaile. Svozil ovšem svou osobní zkušenost z turnaje považuje za pozitivní. „Jsem moc rád, že jsem se na tak prestižní akci dostal. Měl jsem tam dobré i špatné chvíle. Myslím si, že ostudu jsem neudělal,“ hodnotil zadák, který se například pohyboval po ledě, když svěřenci trenérů Berana, Plodka a Skuhrovce vstřelili svůj jediný gól Kanadánům.